

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 72 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om samordning av pensjons-
og trygdeytelser og enkelte andre lover
(tilpasninger til ny omstillingsstønad
fra folketrygden)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	2.4.2	Generelle merknader fra høringsinstansene	14
2	Bakgrunnen for lovforslagene	7	2.5	Overordnet om departementets oppfølging etter høringen	16
2.1	Endringer av ytelser fra folketrygden til gjenlevende ektefelle og samboer	7	2.6	Forholdet til EØS-retten	17
2.1.1	Innledning	7	3	Samordning av brutto tjenestepensjon med den nye omstillingsstønad fra folketrygden	18
2.1.2	Omstillingsstønad ved dødsfall etter 2023	7	3.1	Alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning før fylte 67 år	18
2.1.3	Gjenlevendeytelser ved dødsfall før 2024	8	3.1.1	Innledning	18
2.2	Oversikt over tidligere tilpasninger av offentlig tjenestepensjon	8	3.1.2	Høringsforslaget	18
2.2.1	Netto etterlattepensjon	8	3.1.3	Høringsinstansenes syn	18
2.2.2	Netto uførepensjon	9	3.1.4	Departementets vurdering og forslag	18
2.2.3	Samordning av bruttoberegnet alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden	9	3.2	Brutto uførepensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning	19
2.2.4	Nettoberegnet alderspensjon for årskull født etter 1962	9	3.2.1	Innledning	19
2.2.5	Samordning av enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden etter folketrygdloven kapittel 19 ...	10	3.2.2	Høringsforslaget	19
2.2.6	Konvertering av bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning til nettoberegnet pensjon ved fylte 67 år for årskull som omfattes av folketrygdloven kapittel 20	10	3.2.3	Høringsinstansenes syn	19
2.3	Gjeldende rett	10	3.2.4	Departementets vurdering og forslag	20
2.3.1	Enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning	10	3.3	Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er omfattet av ny offentlig tjenestepensjonsordning (årskull fra og med 1963-kullet)	21
2.3.2	Brutto alderspensjon før 67 år	12	3.3.1	Innledning	21
2.3.3	Brutto uførepensjon med lav uføregrad	12	3.3.2	Høringsforslaget	21
2.3.4	Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er omfattet av ny offentlig tjenestepensjonsordning (årskull fra og med 1963-kullet)	12	3.3.3	Høringsinstansenes syn	21
2.3.5	Pensjoner fra personskade-trygd	13	3.3.4	Departementets vurdering og forslag	21
2.4	Høring	13	3.4	Samordning av brutto tjenestepensjon med egen alderspensjon eller uføretrygd i folketrygden – nominell frys av gjenlevende-fordeler	22
2.4.1	Høringsnotatet	13	3.4.1	Innledning	22
			3.4.2	Høringsnotatet	22
			3.4.3	Høringsinstansenes syn	23
			3.4.4	Departementets vurdering og forslag	23
			3.5	Lovtekniske endringer i samordningsloven	24
			3.5.1	Høringsforslaget	24
			3.5.2	Høringsinstansenes syn	24
			3.5.3	Departementets vurdering og forslag	24

4	Inntektsavkorting av enke- og enkemannspensjon i de offentlige tjenestepensjonsordningene	26	7	Økonomiske og administrative virkninger	29
5	Pensjon fra personskade-trygd	27	8	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget	30
6	Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse	28		Forslag til lov om endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)	33

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 72 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 31. mars 2023, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Støre)

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger i denne proposisjonen fram forslag til endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, lov om Statens pensjonskasse, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv., lov om pensjonsordning for sykepleiere, lov om krigspensjonering for militærpersoner, lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner, lov om yrkesskadetrygd og lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse.

Forslagene gjelder tilpasninger av reglene for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd til omleggingen av regelverket for gjenlevendeytelser i folketrygden. Endringene i folketrygden, som etter planen skal tre i kraft 1. januar 2024, gjør det nødvendig med endringer i regelverket for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd siden ytelsene bygger på ytelsene fra folketrygden. Som en del av regelverket inngår reglene i samordningsloven om reduksjon av

offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd som følge av blant annet folketrygdens ytelser.

Det foreslås i proposisjonen regler om samordning av alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før fylte 67 år med den nye omstillingsstønaden fra folketrygden. Departementet foreslår at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp så lenge det løper en omstillingsstønad.

Departementet foreslår videre at uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning samordnes med omstillingsstønaden når uførepensjonen er beregnet etter lav uføregrad, og det ikke foreligger noen uføreytelse fra folketrygden. Det foreslås at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp så lenge det løper en omstillingsstønad.

For dem som er omfattet av ny alderspensjonsordning fra offentlig tjenstepensjonsordning, det

Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover
(tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

vil si medlemmer født i 1963 eller senere, vil opp-tjeningstid i pensjonsordningen før 2020 gis som en oppsatt pensjonsrett. Denne ytelsen er en bruttoberegnet pensjon som kan tas ut tidligst fra fylte 62 år. Departementet foreslår at slik oppsatt brutto alderspensjon ikke skal samordnes med etterlatteytelsen fra folketrygden, verken en videreført gjenlevendeytelse som er tilstått før 2024, eller omstillingsstønad som er tilstått etter 2023.

I de tilfeller der gjenlevende har gjenlevende-tillegg i uføretrygd eller alderspensjon fra folke-trygden etter avdøde, innebærer reformen at det kun er gjenlevendes egenopptjente pensjon som

skal reguleres årlig. Gjenlevendetillegget skal ikke reguleres. I disse tilfellene foreslår departe-mentet at samordningsfradraget for folketrygdens ytelse fortsatt skal reguleres årlig, også den delen som knytter seg til gjenlevendetillegget.

Videre foreslås det at offentlig avtalefestet pensjon (AFP) etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse ikke kan ytes samtidig med overgangsstønad og omstillingsstønad fra folketrygden.

De øvrige endringene er lovtekniske endringer, blant annet som følge av omstrukture-ingen i folketrygdloven kapitlene 16 og 17.

2 Bakgrunnen for lovforslagene

2.1 Endringer av ytelser fra folketrygden til gjenlevende ektefelle og samboer

2.1.1 Innledning

De nye reglene for etterlatteytelser i folketrygden ble vedtatt av Stortinget gjennom behandlingen av Prop. 13 L (2020–2021) *Endringer i folketrygdloven (nye etterlatteytelser)* og Innst. 128 L (2020–2021) *Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven (nye etterlatteytelser)*, jf. lov 18. desember 2020 nr. 139 om endringer i folketrygdloven (nye etterlatteytelser). Endringene fulgte opp forslagene fra NOU 2017: 3 *Folketrygdens ytelser til etterlatte – Forslag til reform*. I Prop. 13 L (2020–2021) ble det uttalt at reglene tidligst kunne tre i kraft i 2023. Det tas nå sikte på at reglene trer i kraft 1. januar 2024. Før reformen trer i kraft, er det nødvendig med regelverksjustering i blant annet folketrygdloven. Departementet fremmer en parallell proposisjon om dette.

2.1.2 Omstillingsstønad ved dødsfall etter 2023

Den nye omstillingsstønaden i folketrygdloven ytes inntil tre år, med mulighet for en forlengelse med inntil to år dersom gjenlevende er under nødvendig og hensiktsmessig utdanning eller har behov for tiltak for å komme i arbeid. Dersom gjenlevende er født i 1963 eller tidligere, kan ytelsen under visse forutsetninger gis til fylte 67 år.

Full omstillingsstønad er 2,25 ganger grunnbeløpet ved 40 års trygdetid. Ved kortere trygdetid avkortes stønaden forholdsmessig. Det er et vilkår for rett til omstillingsstønad at avdøde i de siste fem årene før dødsfallet var medlem i folketrygden eller mottok pensjon eller uføretrygd fra folketrygden. Mottakeren må være medlem av folketrygden, alternativt må enten avdøde eller gjenlevende ha minst 20 års samlet botid. Dersom både avdøde og gjenlevende har mindre enn 20 års botid, kan det gis omstillingsstønad dersom enkelte særskilte vilkår er oppfylt.

Det er et vilkår for rett til ytelse at gjenlevende på tidspunktet for dødsfallet

- var gift med avdøde, og ekteskapet hadde vart i minst 5 år,
- har eller har hatt barn med avdøde, eller
- har omsorg for barn under 18 år med minst halvparten av full tid.

Bestemmelsene for ektefeller skal etter folketrygdloven § 1-5 også gjelde for to ugifte personer som lever sammen (samboerpar), dersom paret har eller har hatt felles barn, eller tidligere har vært gift med hverandre.

En tidsbegrenset omstillingsstønad kan også gis til tidligere familiepleiere. Tidligere familiepleiere er enslige personer som har utført nødvendig pleie av og tilsyn med en nærstående.

Til en fraskilt person som helt eller i det vesentlige har vært forsørget av bidrag fra avdøde, kan det gis omstillingsstønad dersom ekteskapet varte i minst 25 år, eller minst 15 år hvis de hadde barn sammen.

Omstillingsstønaden reduseres for inntekt med 45 prosent av inntekt over halvparten av grunnbeløpet. Likestilt med arbeidsinntekt er enkelte andre ytelser fra folketrygden og pensjonsytelser etter AFP-tilskottsloven kapitlene 2 og 3 (privat AFP).

Omstillingsstønaden faller bort når gjenlevende

- fyller 67 år eller tar ut alderspensjon fra folketrygden,
- får rett til uføretrygd for full uførhet,
- mottar AFP fra en offentlig pensjonsordning eller
- gifter seg igjen.

Etter 2023 blir det ikke gitt gjenlevendetillegg i uføretrygd til gjenlevende. Dagens bestemmelse om gjenlevendetillegg i folketrygdloven § 12-18 erstattes av en bestemmelse som sier at gjenlevendetillegg som er innvilget før 1. januar 2024, videreføres med den nominelle verdien. Tillegget skal altså ikke reguleres årlig i samsvar med senere endringer i folketrygdens grunnbeløp.

For alderspensjonister kan det gis gjenlevendefordel i alderspensjonen til gjenlevende

også etter 2023, både ved at en alderspensjonist blir etterlatt eller at en etterlatt blir alderspensjonist. Gjenlevendefordelen er bare knyttet til alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19. Det betyr at det ikke gjelder noen gjenlevendefordel i egen alderspensjon for årskull født etter 1962 som får alderspensjonen fra folketrygden fullt ut beregnet etter folketrygdloven kapittel 20. For personer født etter 1943 utgjør gjenlevendefordelen differansen mellom alderspensjon etter folketrygdloven § 19-16 medregnet rettigheter som gjenlevende ektefelle, og alderspensjon etter kapittel 19 uten rettigheter som gjenlevende ektefelle. Gjenlevendefordelen for disse skal ikke reguleres årlig.

2.1.3 Gjenlevendeytelser ved dødsfall før 2024

Det er vedtatt overgangsregler for dem som har fått innvilget gjenlevendeytelse med virkningstidspunkt før reformen trer i kraft, jf. folketrygdloven kapittel 17 A. Kapitlet omfatter dem som har pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 16 og 17.

Pensjonen eller overgangsstønaden til gjenlevende ektefelle utbetales i tre år fra reformen trer i kraft 1. januar 2024. Stønadsperioden kan utvides med inntil to år hvis gjenlevende er under nødvendig og hensiktsmessig utdanning eller har behov for tiltak for å komme i arbeid. Dersom gjenlevende er født i 1970 eller tidligere, kan pensjonen eller overgangsstønaden likevel utbetales til vedkommende fyller 67 år, likevel slik at ytelsen fra 1. januar 2029 beregnes som en omstillingsstønad. Det er et vilkår for rett til utvidet stønadsperiode at gjenlevende de siste fem årene før 1. januar 2024 ikke har hatt en gjennomsnittlig årlig arbeidsinntekt som overstiger to ganger grunnbeløpet det enkelte år. Den årlige arbeidsinntekten må i tillegg ikke ha oversteget tre ganger grunnbeløpet hvert av de siste to årene før 1. januar 2024.

Det er et vilkår for å beholde allerede innvilget ytelse før 1. januar 2024 at gjenlevende er medlem av folketrygden, eller at enten gjenlevende eller avdøde har minst 20 års samlet botid. Under visse forutsetninger kan også ytelsen gis dersom både avdøde og gjenlevende har mindre enn 20 års botid.

Ytelsen reduseres med 40 prosent av inntekt over halvparten av grunnbeløpet. Likestilt med arbeidsinntekt er enkelte andre ytelser fra folketrygden og pensjonsytelser etter AFP-tilskottsloven kapitlene 2 og 3 (privat AFP).

- Ytelsen faller bort når gjenlevende
- fyller 67 år eller mottar alderspensjon etter folketrygdloven,
 - får rett til uføretrygd for full uførhet,
 - mottar AFP fra en offentlig pensjonsordning, eller
 - gifter seg på nytt.

For uføre med gjenlevendetillegg i uføretrygden som er innvilget før 1. januar 2024, videreføres den nominelle verdien av tillegget. Tillegget skal fra 2024 ikke reguleres årlig i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet.

Gjenlevendetillegg i alderspensjonen for dem som omfattes av folketrygdloven kapittel 19 og er født i tidsrommet fra 1944 til 1962, skal ikke reguleres. Personer født i perioden 1954–1957 mottar deler av alderspensjonen både etter folketrygdloven kapittel 19 og kapittel 20. Gruppen har etter folketrygdloven § 20-19 a rett til fullt gjenlevendetillegg i alderspensjonen dersom de fyller vilkårene etter folketrygdloven § 19-16 om alderspensjon til gjenlevende ektefelle og pensjonen er tatt ut innen utgangen av 2019. Gjenlevendetillegget etter folketrygdloven § 20-19 a skal fra 2024 ikke reguleres årlig, og det er vedtatt at også endringer i alderspensjonen etter kapittel 19 som gir økning i pensjonen utover reguleringen, ikke skal endre gjenlevendetillegget. Videre skal økninger i alderspensjonen som følge av ordinære reguleringer etter folketrygdloven §§ 19-14 og 20-18, medføre at tillegget reduseres.

2.2 Oversikt over tidligere tilpasninger av offentlig tjenstepensjon

2.2.1 Netto etterlattepensjon

Netto enke- og enkemannspensjon ble innført i offentlig tjenstepensjonsordning fra 1. januar 2001. Pensjonen utgjør ni prosent av pensjonsgrunnlaget (lønnen) til avdøde ved full opptjeningstid og avkortes forholdsmessig ved redusert opptjeningstid. Ytelsen skal ikke samordnes med ytelser fra folketrygden og avkortes ikke mot gjenlevendes egen inntekt.

I en lang overgangsperiode gjelder de tidligere reglene om bruttoberegnet enke- og enkemannspensjon for enkelte grupper. Denne ytelsen samordnes med gjenlevendeytelser fra folketrygden. I gruppen som mottar slik ytelse, er det noen som får ytelsen avkortet for arbeidsinntekt og egen alders- eller uførepensjon (behovsprøvd ektefellepensjon), mens andre ikke får det (ikke-behovsprøvd ektefellepensjon).

Fra 1. januar 2001 ble det også innført regler om netto barnepensjon. Denne ytelsen utgjør 15 prosent av pensjonsgrunnlaget til avdøde ved full opptjeningstid. Ytelsen avkortet ved redusert opptjeningstid. Beløpet skal ikke samordnes med ytelse fra folketrygden og avkortet ikke mot barnets inntekt. Den tidligere ordningen med bruttoberegnet barnepensjon gjaldt i en overgangsperiode for dødsfall som skjedde før 2001. Denne overgangsperioden er nå opphørt.

2.2.2 Netto uførepensjon

I forbindelse med at uførepensjon fra folketrygden ble lagt om til uføretrygd fra 1. januar 2015, ble det også iverksatt ny uførepensjonsordning for offentlig tjenestepensjon. Uførepensjonen beregnes som en nettoytelse som kommer i tillegg til folketrygdens ytelse uten samordning.

Beregningen av uførepensjon tar hensyn til hvor stor del av inntektsevnen som er tapt (uføregraden) og medlemmets tjenestetid. Har medlemmet tapt hele inntektsevnen, utgjør full pensjon summen av

- 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp, likevel ikke mer enn 6 prosent av pensjonsgrunnlaget,
- 3 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger grunnbeløpet og
- 69 prosent av den delen av pensjonsgrunnlaget som er mellom 6 og 12 ganger grunnbeløpet.

Dersom inntektsevnen er nedsatt, men ikke i en slik grad at medlemmet har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, beregnes pensjonen som nevnt over og tillegges 66 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, fastsettes pensjonen til en forholdsmessig andel av pensjonen basert på uføregraden. Det samme gjelder dersom tjenestetiden er kortere enn 30 år.

2.2.3 Samordning av bruttoberegnet alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden

Fra 1. januar 2011 blir bruttoberegnet alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning levealdersjustert på samme måte som alderspensjon i folketrygden. Samordningen av offentlig tjenestepensjon med alderspensjon fra folketryg-

den er tilpasset reglene om fleksibelt uttak av pensjon fra folketrygden, levealdersjustering og nye regler for regulering av pensjon. Samordningen skjer som om folketrygden tas ut samtidig med tjenestepensjonen. Reglene er gitt på bakgrunn av Prop. 107 L (2009–2010) *A) Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse B) Endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009)* og Prop. 61 L (2017–2018) *Endringer i lov om Statens pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasning av alderspensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning til alderspensjon fra folketrygden opptjent etter nye regler – levealdersjustering og samordning).*

2.2.4 Nettoberegnet alderspensjon for årskull født etter 1962

Den 3. mars 2018 ble det inngått en avtale mellom Arbeids- og sosialdepartementet, LO, Unio, YS, Akademikerne, KS og Spekter om en ny pensjonsløsning for ansatte i offentlig sektor. Avtalen ble fulgt opp med lovforslag i Prop. 87 L (2018–2019) *Endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor)*. Gjennom Stortingets behandling av proposisjonen, se Innst. 314 L (2018–2019) *Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor)*, ble det vedtatt en ny pensjonsløsning for årskull født i 1963 eller senere, jf. lov 21. juni 2019 nr. 26 om endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor). Den nye alderspensjonen omtales som påslagspensjon. Ytelsen beregnes uavhengig av folketrygden, og skal ikke samordnes mot andre ytelse eller avkortet mot inntekt. Den nye ordningen fases inn fra 1. januar 2020, og de første utbetalingene starter i 2025 da 1963-kullet blir 62 år. Avtalens punkt om avtalefestet pensjon er fulgt opp i et høringsnotat fra 17. november 2022 der det er foreslått regler om ny livsvarig AFP i offentlig sektor for dem som er født i 1963 eller senere.

Årskull født før 1963, er omfattet av de gamle reglene om bruttoberegnet alderspensjon og AFP som en tidligpensjonsordning i perioden mellom fylte 62 og 67 år.

2.2.5 Samordning av enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden etter folketrygdloven kapittel 19

Samordning av bruttoberegnet enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning med alderspensjon fra folketrygden opptjent etter de gamle reglene (folketrygdloven kapittel 19) er tilpasset de fleksible uttaksreglene i folketrygden. Det skjedde gjennom Stortingets behandling av Prop. 107 L (2009–2010) og Innst. 360 L (2009–2010) *Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om A) Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens Pensjonskasse og B) Endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009)*. Fra fylte 67 år samordnes ektefellepensjonen med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19. Samordningsfradragene for ektefellepensjonen divideres ikke med forholdstall slik alderspensjonen gjør. Forholdstall brukes i forbindelse med levealdersjustering av pensjonen og for å beregne årlig pensjon etter fleksible uttaksregler for alderspensjon. Dersom det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år, samordnes enke- eller enkemannspensjonen med den pensjonen eller overgangsstønaden etter folketrygdloven kapittel 17 som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon.

2.2.6 Konvertering av bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til nettoberegnet pensjon ved fylte 67 år for årskull som omfattes av folketrygdloven kapittel 20

På bakgrunn av Prop. 71 L (2019–2020) *Endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (innføring av nettoberegnet ektefellepensjon)* og Innst. 295 L (2019–2020) *Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i lov om Statens pensjonskasse, samordningsloven og enkelte andre lover (innføring av nettoberegnet ektefellepensjon)* vedtok Stortinget regler om beregning av enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning fra fylte 67 år for årskull som er født fra og med 1954. Endringen besto i at bruttoberegnet ektefellepensjon erstattes av nettoberegnet ektefellepensjon fra 67 år med en

andel som tilsvarer andelen alderspensjon gjenlevende vil motta etter folketrygdloven kapittel 20. Den nettoberegnete ektefellepensjonen som erstatter bruttoberegnet ektefellepensjon, gis med ulike satser for dem som har rett til behovsprøvd ektefellepensjon og dem som har rett til ikke-behovsprøvd ektefellepensjon. For dem med behovsprøvd ektefellepensjon utgjør satsen 9 prosent av pensjonsgrunnlaget, mens den for dem med ikke-behovsprøvd ektefellepensjon utgjør 27 prosent av pensjonsgrunnlaget. Formålet med bestemmelsene er å unngå komplekse samordningsregler av bruttoberegnet enke- og enkemannspensjon med alderspensjon fra folketrygden etter folketrygdloven kapittel 20.

2.3 Gjeldende rett

2.3.1 Enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning

Enke- og enkemannspensjon (i teksten også kalt ektefellepensjon) fra offentlig tjenstepensjonsordning kan deles i tre kategorier: nettoberegnet, brutto behovsprøvd og brutto ikke-behovsprøvd ektefellepensjoner.

Netto enke- og enkemannspensjon regnes som ni prosent av pensjonsgrunnlaget til avdøde ved full opptjeningstid, men også 27 prosent av pensjonsgrunnlaget i enkelte tilfeller, se punkt 2.2.6 ovenfor. Pensjonen avkortes forholdsmessig ved redusert opptjeningstid. Beløpet skal ikke samordnes med ytelser fra folketrygden eller avkortes mot egen inntekt. Netto ektefellepensjon ble innført i 2001. I en lang overgangsperiode gjelder imidlertid også de tidligere reglene om bruttoberegnet enke- og enkemannspensjon for enkelte grupper.

Bruttoberegnet enke- og enkemannspensjon beregnes som 39,6 prosent av pensjonsgrunnlaget til avdøde ved full opptjeningstid. Ved kortere opptjeningstid avkortes pensjonen forholdsmessig. De behovsprøvd ektefellepensjonene avkortes mot arbeidsinntekt og reduseres ved egen tjenstepensjon. De ikke-behovsprøvd ektefellepensjonene avkortes ikke mot arbeidsinntekt eller egen tjenstepensjon. De ikke-behovsprøvd ektefellepensjonene har også gunstigere samordningsregler enn de behovsprøvd pensjonene. Både behovsprøvd og ikke-behovsprøvd bruttoberegnet ektefellepensjon skal samordnes med gjenlevendepensjon, uføreytelse og alderspensjon fra folketrygden. Det gjøres blant annet fradrag for gjenlevendetilleggene i uføretrygd og alderspensjon fra folketrygden.

Ettersom kvinner i gjennomsnitt lever lengre enn menn, og kvinner i gjennomsnitt er yngre enn menn når ekteskap inngås, er et klart flertall av mottakerne av ektefellepensjon kvinner. Overgangsreglene for netto- og bruttopensjon forsterker kjønnsdimensjonen og innebærer at det er klart flere kvinner enn menn blant dem som har rett til bruttoberegnet ektefellepensjon, særlig for de ikke-behovsprøvede rettighetene. En gjennomgang Statens pensjonskasse har gjort, viser at omlag 68 prosent av de i underkant av 50 000 mottakerne av ektefellepensjon fra Statens pensjonskasse har en brutto ikke-behovsprøvd ektefellepensjon. Ca. 17 prosent av de etterlatte har en brutto behovsprøvd ektefellepensjon, mens ca. 15 prosent har en netto ektefellepensjon. Av det totale antallet med enke- eller enkemannspensjon er ca. 79 prosent av de etterlatte kvinner. Av alle kvinnene med rett til enkepensjon har omlag 76 prosent brutto ikke-behovsprøvd enkepensjon.

Skillet mellom behovsprøvd og ikke-behovsprøvd ektefellepensjon i Statens pensjonskasse ble innført i 1976 da de behovsprøvede reglene ble innført. Den ikke-behovsprøvede ytelsen gjaldt lenge bare for kvinner som var gift med menn med medlemskap før 1. oktober 1976. I 2010 ble ordningen utvidet til å gjelde også etterlatte etter kvinnelige medlemmer, men bare for den opp-tjeningstiden avdøde hadde fra og med 1. januar 1994. Utvidelsen innebar altså en delt beregning, der en del er behovsprøvd og en del er ikke-behovsprøvd. Det ble samtidig gjort en inn-snevring i gruppen som er omfattet av den ikke-behovsprøvede ytelsen.

Bruttoberegnet ektefellepensjon etter lov om Statens pensjonskasse, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere gjelder i dag for følgende grupper:

- Når dødsfallet skjedde før 1. januar 2001, var alle gjenlevende ektefeller omfattet av reglene for bruttoberegnet ektefellepensjon. Enker

etter mannlig medlem med medlemskap før 1. oktober 1976, hadde rett til ikke-behovsprøvd enkepensjon.

- Når dødsfallet skjedde mellom 1. januar 2001 og 31. januar 2010, hadde følgende grupper rett til bruttoberegnet ektefellepensjon:
 - Gjenlevende ektefelle født før 1. juli 1950, og avdøde ektefelle var medlem før 1. juli 2000.
 - Enker etter mannlig medlem med medlemskap før 1. oktober 1976 hadde uansett rett til bruttoberegnet ikke-behovsprøvd enkepensjon.
- Når dødsfallet skjer etter 31. januar 2010, er følgende grupper omfattet av bruttoberegnet ektefellepensjon:
 - Gjenlevende ektefelle født før 1. juli 1950, og avdøde ektefelle var medlem før 1. juli 2000.
 - Gjenlevende ektefelle født før 1. januar 1955 der avdøde ble medlem første gang før 1. oktober 1976, og ekteskapet ble inngått før 1. januar 2010. Enker har rett til ikke-behovsprøvd ektefellepensjon for hele pensjonen, mens øvrige har rett til slik pensjon for den del av pensjonen som er beregnet for tjenestetid etter 31. desember 1993.
- Ved lovendringen i 2010 ble det også gjort endringer med tilbakevirkende kraft for dødsfall som hadde skjedd i perioden fra 1. januar 1994.

Det er fortsatt slik at de fleste nye ektefellepensjoner er bruttoberegnet.

Tabell 2.1 viser den prosentvise fordelingen av utbetalt ektefellepensjon for aldersgruppene over og under 67 år i Statens pensjonskasse, fordelt på type ektefellepensjon.

Per 8. februar 2023 er det 424 personer med bruttoberegnet ektefellepensjon i Statens pensjonskasse som er født i 1957 eller senere.

Tabell 2.1 Prosentvis fordeling av hvem som har hvilken type ektefellepensjon fordelt på aldersgruppe før 67 år og etter 66 år. Tall fra Statens pensjonskasse 4. mai 2022.

Pensjonstype	Før 67 år	Etter 66 år
Behovsprøvd bruttoberegnet ektefellepensjon	5,0 %	19,7 %
Ikke-behovsprøvd bruttoberegnet enkepensjon	6,9 %	67,0 %
Ikke-behovsprøvd bruttoberegnet enkemannspensjon	0,3 %	9,3 %
Nettoberegnet ektefellepensjon	87,8 %	5,0 %

2.3.2 Brutto alderspensjon før 67 år

De som har en lavere aldersgrense enn 70 år, kan ta ut bruttoberegnet alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før 67 år. Den lavere aldersgrensen kalles ofte særaldersgrense, og er enten 65, 63 eller 60 år. Dersom summen av alder og tjenestetid er minst 85 år, kan uttaket av alderspensjon skje inntil tre år før den lavere aldersgrensen. Avtalefestet pensjon (AFP) i perioden mellom fylte 65 og 67 år beregnes også normalt som en alderspensjon. Full brutto alderspensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Kravet til full opptjeningstid er 30 år. Har medlemmet mindre tjenestetid enn 30 år, avkortes alderspensjonen forholdsmessig.

I dag utgjør samordningsfradraget etter samordningsloven for dem med særalderspensjon som er beregnet etter full tjenestetid og som samtidig har en gjenlevendeytelse i folketrygden, tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp og eventuelt sært tillegg. Er tjenestetiden kortere enn full tid, gjøres det en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget. Tilsvarende gjelder når folketrygdytelsen er redusert som følge av kortere trygdetid enn 40 år. I tilfeller der ektefellepensjonen er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen også reduseres etter samme prosentsats som pensjonen fra folketrygden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen er gradert, benyttes den laveste av gradene. Når det gjelder AFP, kan ikke denne mottas samtidig med en gjenlevendeytelse fra folketrygden, jf. folketrygdloven § 17-11 første ledd bokstav c.

2.3.3 Brutto uførepensjon med lav uføregrad

Reglene for uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning ble lagt om fra 1. januar 2015. Endringen innebar at uføreytelsen normalt er en nettoppensjon som kommer i tillegg til folketrygdens ytelser uten samordning. Det er likevel åpnet for at offentlig tjenstepensjonsordning kan tilstå uførepensjon selv om folketrygden ikke tilstår noen uføreytelse. Det gjelder i tilfeller der uføregraden er lavere enn minstekravet til uføregrad i folketrygden. I offentlig tjenstepensjon kreves det minst 20 prosent uføregrad.

I de tilfellene det er snakk om en lav uføregrad, og det ikke foreligger rett til en folketrygdytelse, vil uførepensjonen bli beregnet med en tilleggssats, og disse omtales i proposisjonen her som en bruttoberegnet tjenstepensjon. Full uførepensjon utgjør i slike tilfeller a) 25 prosent av

grunnbeløpet, begrenset til 6 prosent av pensjonsgrunnlaget og b) 69 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 12 ganger grunnbeløpet.

I dag samordnes en brutto uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning med pensjon til gjenlevende ektefelle fra folketrygden. Samordningsfradraget er inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp og eventuelt sært tillegg. Samordningsreglene framgår av samordningsloven. Er tjenestetiden kortere enn full tid, skjer det en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget. Det gjøres også en reduksjon av samordningsfradraget når folketrygdytelsen er redusert som følge av kortere trygdetid enn 40 år og når tjenstepensjonen er beregnet etter en stillingsandel som er lavere enn 100 prosent. I tilfeller der ektefellepensjonen er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen dessuten også reduseres etter samme prosentsats som pensjonen fra folketrygden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen er gradert, benyttes den laveste av gradene.

2.3.4 Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er omfattet av ny offentlig tjenstepensjonsordning (årskull fra og med 1963-kullet)

Som nevnt ovenfor i punkt 2.2.4, er det vedtatt en ny alderspensjonsordning i de offentlige tjenstepensjonsordningene for medlemmer født i 1963 eller senere. For opptjeningstid etter 2019, gis det en nettoberegnet alderspensjon, kalt påslagspensjon. Denne ytelsen kan tas ut fra fylte 62 år.

For opptjeningstid før 2020 gis det en oppsatt pensjonsrett dersom samlet pensjonsopptjening i ny og gammel ordning er minst tre år. Den oppsatte pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag per 31. desember 2019. Har medlemmet per denne datoen lengre tjenestetid enn 30 år, skal gjennomsnittlig stillingsandel beregnes med utgangspunkt i de 30 årene med høyest stillingsandel. Alderspensjonen skal levealdersjusteres ved hjelp av et justeringstall som fastsettes med utgangspunkt i delingstallet som gjelder i folketrygden. Justeringstallet framkommer ved å dividere delingstallet med 13,42. Det er justeringstallet ved uttak av pensjonen som skal legges til grunn. Alderspensjonen gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom pensjonen ikke er tatt ut innen medlemmet fyller 75 år, utbetales pensjonen fra og med måneden etter fylte 75 år. Det er et vilkår at

medlemmet mottar alderspensjon fra folketrygden på uttakstidspunktet. Pensjonen kan ikke tas ut gradert eller stanses. Barnetillegg gis tidligst fra måneden etter fylte 65 år. Pensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at den blir avkortet.

I samordningsloven § 24 c er det innført samordningsregler for denne bruttopensjonen mot alderspensjon fra folketrygden etter folketrygdloven kapittel 20.

2.3.5 Pensjoner fra personskadetrygd

Personskadetrygdene yter pensjon etter særlov-givningen om yrkesskadetrygd og krigspensjonering. Det gjelder ytelser etter lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner, lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner og lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd. Lov om yrkesskadetrygd regulerer yrkesskadedekning og ulike stønader i forbindelse med yrkesskader som har inntruffet før 31. desember 1970, gitt at skaden er meldt inn før 31. desember 1989. Skader som har inntruffet eller er blitt innmeldt etter dette, reguleres av folketrygdlovens regler om yrkesskadedekning.

De aller fleste som i dag mottar pensjon fra personskadetrygdene, har alderspensjon fra folketrygden. Det vil likevel kunne forekomme enkelte tilfeller der det gis ektefellepensjon fra personskadetrygdene til personer som ennå ikke er fylt 67 år per 1. januar 2024. Det gjelder tilfeller der det er en gjenlevendeytelse fra personskadetrygden og folketrygden når reformen trer i kraft, og tilfeller der dødsfallet skjer etter ikrafttredelsen og folketrygdlytelsen vil være den nye omstillingsstønaden.

Ifølge opplysninger fra Arbeids- og velferdsdirektoratet er det i dag ingen personer som har en ytelse etter lov om yrkesskadetrygd som også mottar gjenlevendeytelse fra folketrygden. Det er svært få som har kombinasjonen gjenlevendeytelse fra folketrygden og pensjon etter lov om krigspensjonering for militærpersoner eller lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner.

2.4 Høring

2.4.1 Høringsnotatet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte 9. desember 2022 på høring et forslag om endringer i samordningsreglene for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd som følge av

etterlatterereformen i folketrygden. Fristen for merknader ble satt til 26. januar 2023.

Oppsummert omtalte høringsnotatet følgende forhold:

- Samordning av bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon, alderspensjon og uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen med omstillingsstønad.
- Fortsatt samordningsfradrag i bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordningen ved opphør av omstillingsstønad eller gjenlevendepensjon fra folketrygden.
- Endring av samordningsfradraget for bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon, alderspensjon eller uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen når gjenlevendeytelsen i folketrygden regnes om til en omstillingsstønad.
- Fortsatt regulering av samordningsfradraget i tjenstepensjonsordningen som øvrig pensjon selv om gjenlevendefordelene i egen alderspensjon eller uføretrygd i folketrygden ikke reguleres.
- De foreslåtte samordningsreglene ble foreslått å også skulle gjelde personskadetrygdene.
- Lovtekniske tilpasninger.

I høringsbrevet ble det også stilt spørsmål om de foreslåtte samordningsreglene mellom bruttoberegnet ektefellepensjon og etterlatteytelser fra folketrygden heller burde vært erstattet av nettoberegnet ektefellepensjon fra tjenstepensjonsordningene. Gjennom en slik konvertering vil en unngå kompliserte samordningsregler.

Høringen ble publisert på departementets hjemmeside 9. desember 2022, slik at den var allment tilgjengelig. Høringsnotatet ble dessuten sendt direkte til følgende instanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Finanstilsynet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Regelrådet
Skattedirektoratet
Statens seniorråd
Statistisk sentralbyrå
Statens pensjonskasse
Trygderetten

Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover
(tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet
Pensjonsordningen for sykepleiere
Pensjonstrygden for fiskere
Pensjonstrygden for sjømenn (nå Maritim Pensjonskasse)

Oslo kommune

Den Norske Opera & Ballett
Akademikerne
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Den Norske Aktuarforening
Fellesforeningen for AFP
Finans Norge
Forsvar offentlig pensjon
Forsvarets seniorforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Gabler AS
Hovedorganisasjonen Virke
Kommunal Landspensjonskasse (KLP)
KS – Kommunesektorens organisasjon
Landsforbundet for offentlige pensjonister
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
LO Kommune
LO Stat
NITO
Norsk Pensjon AS
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Oslo Pensjonsforsikring AS
Pensjonistforbundet
Pensjonskasseforeningen
Pensjonskontoret
Regnskap Norge
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)
Samfunnsbedriftene
Senior Norge
Seniorennes Fellesorganisasjon
Senter for seniorpolitikk
Uføres Landsorganisasjon
Unio
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslagene som ble sendt på høring:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Statens pensjonskasse

Den Norske Aktuarforening
FØL Norge
Gabler AS
Kommunal Landspensjonskasse
Landsforbundet for offentlige pensjonister
LO Kommune/LO Stat (felles høringssvar)

NITO
Oslo Pensjonsforsikring AS

Disse høringsinstansene har meddelt at de ikke har merknader:

Forsvarsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Samferdselsdepartementet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Statistisk sentralbyrå

Hovedorganisasjonen Virke

2.4.2 Generelle merknader fra høringsinstansene

Statens pensjonskasse støtter forslagene som er lagt fram. De påpeker at dagens samordningsregler er svært kompliserte, men mener at høringsforslaget på en god måte ikke kompliserer regelverket ytterligere.

Den Norske Aktuarforening påpeker at det kan være uheldig å sende ut flere endringsforslag til etterlatterreformen på ulike tidspunkt. De støtter mange av forslagene i høringsnotatet, men ikke forslaget om å gjøre fradrag i tjenstepensjonen for andre beløp enn det som reelt blir utbetalt eller som ikke blir utbetalt i det hele tatt. De støtter den delen av forslaget som innebærer å videreføre dagens regler og den delen av forslaget som ikke tar hensyn til omstillingsstønaden ved beregning av tjenstepensjonen.

FØL Norge mener forslagene vil ramme veldig mange av dem som har minst fra før, og at flere vil ende opp på minsteytelser. De mener de offentlige tjenstepensjonsordningene må styrkes. Til forslaget om at ytelsen skal avkortes forholdsmessig, stiller de spørsmål ved om det er tatt hensyn til renter og prisvekst i samfunnet. Videre mener de at regelverket bør mykes opp for dem som ikke har 40 års opptjening ved dødsfallet. *FØL Norge* mener det ikke er riktig å knytte en aktivitetsplikt for å motta etterlatteytelser.

Gabler viser til at selv om ikrafttredelsestidspunktet er forskjøvet til 2024, er det likevel knapt med tid for systemleverandørene til å implementere alle de nødvendige endringene. De viser til at departementet har sendt ut høringsforslag porsjonsvis, og peker i den forbindelse på at det er svært krevende å holde oversikten over alle endringene og endringsforslagene. *Gabler* uttaler at ektefellepensjon er den mest kompliserte

ytelsen i offentlig tjenstepensjonsordning, og at kompleksiteten øker ytterligere når ektefellepensjonen i tillegg ytes i kombinasjon med andre tjenstepensjoner. Det er en krevende øvelse å prøve å forutse alle tenkelige situasjoner, og de uttaler at det må være en målsetting å unngå at regelverket blir for komplisert.

Gabler støtter en overgang fra bruttoberegnet til nettberegnet ektefellepensjon i tilfeller der gjenlevende innvilges omstillingsstønad. Gabler viser til at skjæringspunktet for dem som vil kunne motta omstillingsstønad, er 1. februar 1957, og at det vil være en meget liten gruppe som forslaget om samordningsregler for brutto ektefellepensjon og omstillingsstønad er aktuelt for. Det skyldes at de fleste offentlige tjenstepensjonsordningene har begrenset retten til ikke-erhvervsprøvde bruttobregnede ektefellepensjoner til personer født før 1955 dersom dødsdatoen er senere enn i januar 2010. For ervervsprøvde ektefellepensjoner gjelder det at etterlatte må være født før 1. juli 1950 dersom dødsfallet fant sted senere enn 31. desember 2000. Ordningene vil dermed etter 2023 ikke sette i gang nye bruttobregnede ektefellepensjoner der rettighetshaver er under 67 år. Det kan dermed stilles spørsmål ved om det er hensiktsmessig å ha samordningsregler for de meget få tilfellene hvor dette likevel kan tenkes å være aktuelt for.

Gabler ber departementet utdype om også alderspensjon fra særordningene for sjøfolk og fiskere skal samordnes mot omstillingsstønad. Etter hva Gabler kjenner til, samordner disse ordningene i dag sine ordinære førtidsalderspensjoner mot gjenlevendepensjon og overgangsstønad etter någjeldende kapittel 17 i folketrygdloven.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) anser at det ikke er behov for nye samordningsregler for samordning av brutto ektefellepensjon for nye tilfeller etter 2023. Alle de som er aktuelle for å motta omstillingsstønad, vil ikke kunne motta brutto ektefellepensjon fra offentlige tjenstepensjonsordninger, bare nettberegnet enke- eller enkemannspensjon. For løpende tilfeller når nye regler trer i kraft, foreslår KLP at brutto tjenstepensjon regnes om til nettoytelse, dersom gjenlevendeytelsen fra folketrygden faller bort.

NITO mener prinsippene i samordningsregelverket i størst mulig grad må videreføres. Der det ikke er mulig å gjenspeile virkningen av gjeldende samordningsregler fullt ut, må samordningsreglene tilpasses slik at resultatet for tjenstepensjonen i størst mulig grad blir det samme som tidligere. De mener det kan være en god løsning at nye tilfeller etter 2023 får ekte-

fellepensjon beregnet som en nettoytelse fra tjenstepensjonsordningen. De tar også opp at samboere bør ha rett til ektefellepensjon fra de offentlige tjenstepensjonsordningene, men viser også til at temaet hører hjemme i en samlet gjennomgang av reglene for ektefellepensjon. De viser til at avviklingen av gjenlevendetillegget for alderspensjon og uføretrygd til gjenlevende i folketrygden, innebærer en avvikling som ikke erstattes av noen andre ytelser, og at tjenstepensjonsordningene derfor bør styrkes gjennom å utvide ordningen til også å omfatte samboere. De viser også til Etterlatteutvalgets uttalelse om dette i NOU 2017: 3.

Oslo Pensjonsforsikring (OPF) har svært få pensjonister som er født etter 1954 som har bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon, og samtlige ble innvilget ektefellepensjonen senest i 2010. OPF kan ikke se at disse pensjonistene vil få sin brutto ektefellepensjon samordnet med omstillingsstønad fra folketrygden, riktignok med unntak av dem som vil kunne få ytelsen fra folketrygden omregnet til omstillingsstønad etter en overgangperiode. For denne gruppen, og for tilfeller der gjenlevendepensjonen fra folketrygden faller bort, mener OPF at omregning til nettopensjon framstår som administrativt enklere og derfor som den mest hensiktsmessige løsningen. De viser til at for overgangskullene i folketrygden (1954–1962-kullene) vil brutto ektefellepensjon uansett delvis regnes om til nettopensjon ved fylte 67 år, med gradvis økende andel for hvert årskull, mens årskullene fra og med 1963-kullet vil få hele sin brutto ektefellepensjon omregnet til nettopensjon fra samme tidspunkt.

Landsforbundet for offentlige pensjonister (LOP) er glad for at etterlattereformen ikke medfører endringer i hvilke pensjoner den enkelte har rett til fra offentlig tjenstepensjonsordning. LOP støtter at nye tilfeller etter 2024 får ektefellepensjonen beregnet som en nettoytelse fra tjenstepensjonsordningen, gitt at ytelsene for den enkelte etterlatte ikke blir vesentlig forringet.

LO Kommune/LO Stat viser i en felles uttalelse til at endringer i de lovfestede ordningene vil legge føringer for de tariffestede ordningene i øvrige deler av offentlig sektor, og at partene i offentlig sektor burde ha blitt involvert i utformingen av endringsforslagene. Deres hovedinnvending er at det ikke er tilstrekkelig belyst hvordan forslagene til endringer i samordningsreglene for bruttoberegnet ektefellepensjon og omstillingsstønad vil slå ut. Det er et komplekst regelverk, og uten eksempelberegninger er det svært vanskelig å vurdere hvordan endringer i

reglene vil kunne slå ut for ulike grupper etterlatte. Bruttoberegnete enke- og enkemannspensjoner er under avvikling, og det er begrenset og avtakende antall personer som har slik ytelse. Dette taler for at det gjøres minst mulig endringer. Gitt at flertallet av mottakerne er kvinner, vil forslagene kunne bidra til å øke pensjonsgapet mellom kvinner og menn.

2.5 Overordnet om departementets oppfølging etter høringen

Når etterlattereformen i folketrygden etter planen trer i kraft fra 2024, vil gjenlevendepensjon fra folketrygden erstattes med omstillingsstønad. Ettersom den nye stønaden er beregnet ut ifra en fast sats av folketrygdens grunnbeløp og ikke lenger består av grunnpensjon og tilleggspensjon, eventuelt særtillegg, vil ikke dagens samordningsregler for offentlig tjenstepensjon og personskadetrygd kunne anvendes. Ytelsen fra folketrygden er dessuten tidsbegrenset, og den opphører senest når gjenlevende fyller 67 år.

I høringsnotatet la departementet til grunn at det kan være behov for nye samordningsregler når det etter 2023 gis omstillingsstønad i folketrygden og det samtidig foreligger rett til en bruttoberegnet offentlig tjenstepensjon. Videre ble det foreslått samordningsregler i de tilfellene enten omstillingsstønaden eller den tidligere gjenlevendeytelsen i folketrygden opphører. For personskadetrygdene ble det foreslått at tilsvarende skulle gjelde som for offentlig tjenstepensjon. Som et alternativ til nye samordningsløsninger for bruttoberegnet ektefellepensjon, nevnte departementet som et alternativ at etterlatteytelsen i de offentlige tjenstepensjonsordningene i disse tilfellene ble gitt som en nettoytelse, etter modellen som ble innført i offentlig tjenstepensjon fra 2020, jf. punkt 2.2.6 ovenfor.

Som påpekt av flere høringsinstanser vil det være uaktuelt med samordning av bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning mot omstillingsstønad når dødsfallet skjer etter 2023. Det skyldes at de aktuelle personene vil være omfattet av reglene om nettoberegnet enke- eller enkemannspensjon. Etter departementets syn er det derfor ikke behov for nye samordningsregler for denne kombinasjonen, og denne delen av høringsforslaget blir ikke fulgt opp i proposisjonen her.

I høringen ble det også foreslått regler for samordning av alderspensjon før fylte 67 år fra offentlig tjenstepensjonsordning for omstillings-

stønaden. Dette forslaget inngår i lovforslaget, se punkt 3.1.

Det ble også foreslått samordningsregler for kombinasjonen av omstillingsstønad og uførepensjon ved lav uføregrad fra offentlig tjenstepensjonsordning der det ikke er noen uføreytelse fra folketrygden. De foreslåtte reglene er de samme som ble foreslått å skulle gjelde for samordning av alderspensjon. Dette forslaget inngår også i lovforslaget, se punkt 3.2.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet la i høringsnotatet til grunn at det i dag er tilstrekkelige regler for å samordne løpende brutto tjenstepensjoner med folketrygdens gjenlevendepensjon. Dette innebærer at det ikke er behov for nye samordningsregler for denne bestanden. Tvert imot må dagens regler gjelde framover både for å ha hjemmel for å samordne og for å kunne håndtere eventuelle endringer i en eller flere av pensjonene.

For tilfeller der gjenlevendeytelsen fra folketrygden (ytelse som er gitt før 2024) etter en viss periode etter 2023 opphører, legger departementet til grunn at det er formålstjenlig å utrede muligheten av å erstatte bruttoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordningen med nettoppensjon. Vurderingen omfatter også tilfeller der folketrygdytelsen skal regnes om til en omstillingsstønad etter folketrygdloven § 17 A-4. Høringen viste at det vil gi et svært komplisert regelverk med risiko for feilbehandling og uløste problemstillinger dersom det lages samordningsregler for bruttoberegnet ektefellepensjon og omstillingsstønad eller en fiktiv folketrygdytelse. Høringsinstansene påpekte også at det er en begrenset gruppe personer problemstillingen vil gjelde for. De aller fleste som er yngre enn 67 år og har en ektefellepensjon, har nettoberegnet enke- eller enkemannspensjon. Det store flertallet av høringsinstansene støtter at tjenstepensjonen gjøres om til en nettoytelse for de få som har bruttoberegnet ytelse. Et slikt forslag krever imidlertid ytterligere utredning og inngår derfor ikke i proposisjonen her. Departementet vil så snart som mulig vurdere temaet. Dersom det mot formodning skulle være tilfeller der folketrygdytelsen i den første tiden etter 2023 faller bort med den følge at samordningsfradraget også faller bort, mener departementet at også disse tilfellene må være omfattet av et senere lovforslag.

Gabler tar i sitt hørings svar opp spørsmålet om alderspensjon fra særordningene for sjøfolk og fiskere skal samordnes mot omstillingsstønaden. Dette spørsmålet vil departementet vurdere nærmere.

Spørsmålet om rett til etterlatteytelser for samboere i de offentlige tjenstepensjonsordningene som *NITO* tar opp, var ikke en del av høringsnotatet. Det ble likevel nevnt i høringsnotatet at det er grunn til å se nærmere på en modernisering av gjenlevendeytelsene i lys av folketrygdreformen, og at departementet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Departementet kan ikke se at forslagene i proposisjonen har uheldige likestillingsmessige konsekvenser. Departementet kan heller ikke se at forslagene i proposisjonen har uheldige konsekvenser for de forpliktelsene Norge har etter EØS-regelverket, jf. punkt 2.6 nedenfor.

Endringene i folketrygden er planlagt å tre i kraft 1. januar 2024. Departementet foreslår at tilsvarende ikrafttredelse skal gjelde for forslagene i proposisjonen her. Lovforslaget er likevel utformet slik at endringene trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer og at Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

2.6 Forholdet til EØS-retten

Forordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger (trygdeforordningen) og forordning (EF) nr. 987/2009 av

16. september 2009 om regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 (gjennomføringsforordningen) er tatt inn i EØS-avtalen vedlegg VI (henholdsvis nr. 1 og nr. 2). Disse to forordningene, samt de senere forordningene som har endret dem, er nå inkorporert i folketrygdloven § 1-3 a. Videre framgår det av folketrygdloven § 1-3 at loven skal tolkes og anvendes i samsvar med prinsippene om fri bevegelighet og lik behandling slik de kommer til uttrykk i EØS-avtalens hoveddel. Folketrygdloven § 1-3 b gjelder andre folkerettslige bestemmelser om trygdekoordinering.

Det framgår av blant annet lov om Statens pensjonskasse § 46 fjerde ledd at bestemmelsene som er gitt i eller i medhold av loven, skal fravikes i den utstrekning det er nødvendig for å overholde forpliktelser som følger av EØS-avtalens hoveddel, bilaterale avtaler som nevnt i lov om Statens pensjonskasse § 46 tredje ledd og forordninger og avtaler som nevnt i folketrygdloven §§ 1-3 a og 1-3 b.

Sentrale forpliktelser som Norge har etter trygdeforordningen og gjennomføringsforordningen, er spørsmål om lovvalg, likebehandling, sammenlegging av tid, delpensjonsprinsippet og eksportabilitet.

3 Samordning av brutto tjenstepensjon med den nye omstillingsstønaden fra folketrygden

3.1 Alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før fylte 67 år

3.1.1 Innledning

Som vist i punkt 2.3.2 kan de som har lavere aldersgrense enn 70 år, ta ut bruttoberegnet alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før 67 år. Full brutto alderspensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Har medlemmet mindre tjenestetid enn 30 år, avkortes alderspensjonen forholdsmessig.

Dersom mottakeren av særalderspensjonen samtidig har en gjenlevenderett i folketrygden, svarer samordningsfradraget for folketrygdytelsen til tre fjerdedeler av grunnbeløpet og det særtillegget som eventuelt kommer til utbetaling. Er tjenestetiden kortere enn full tid, skjer det en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget. Tilsvarende gjelder når folketrygdytelsen er redusert som følge av kortere trygdetid enn 40 år. I tilfeller der ektefellepensjonen er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen også reduseres etter samme proSENTSATS som pensjonen fra folketrygden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen er gradert, benyttes den laveste av gradene.

3.1.2 Høringsforslaget

For dem som har eller tar ut særalderspensjon etter 2023 og får innvilget en omstillingsstønad, ble det i høringen foreslått at tjenstepensjonsordningene gjør et samordningsfradrag i tjenstepensjonen slik at samlet ytelse kan bli på om lag samme nivå som før omleggingen i folketrygden. Departementet foreslo at dagens samordningsregel videreføres for den nye omstillingsstønaden, noe som innebærer at tjenstepensjonen skal reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av grunnbeløpet så lenge det løper omstillingsstønad.

Videre ble det foreslått at det gjøres en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget

dersom tjenstepensjonen ikke er beregnet for full pensjongivende tjenestetid eller tjenstepensjonen er beregnet etter en stillingsandel som er lavere enn 100 prosent. I tilfeller der omstillingsstønaden er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen reduseres etter samme proSENTSATS som omstillingsstønaden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen også er gradert, benyttes den laveste av gradene. Dersom avdøde ikke har 40 års trygdetid i folketrygden, reduseres også fradraget etter samordningsloven forholdsmessig.

For tilfeller der omstillingsstønaden faller bort, ble det foreslått at samordningsfradraget også skulle opphøre.

Endringen ble foreslått i samordningsloven § 24 d tredje ledd.

3.1.3 Høringsinstansenes syn

Kommunal Landspensjonskasse og *Oslo Pensjonsforsikring* støtter forslaget. *LO Kommune/LO Stat* støtter også forslaget. De viser til at det vil videreføre tjenstepensjonene på om lag samme nivå som med dagens regler. Også *Statens pensjonskasse* støtter forslaget. De viser til at for å håndtere disse tilfellene riktig, er de avhengig av et samarbeid med Nav om utveksling av data for innvilgelse og opphør av omstillingsstønaden. De foreslår at det ikke tas hensyn til arbeidsinntekt. *Gabler* støtter også forslaget. De viser til at samordningsloven § 22 kan være en alternativ plassering av samordningsbestemmelsen dersom departementet ikke går videre på forslaget om samordningsregler for bruttoberegnet ektefellepensjon og omstillingsstønad.

3.1.4 Departementets vurdering og forslag

Departementet viser til høringsforslaget og støtten som høringsinstansene har gitt til forslaget. Departementet er enig i at den alternative plasseringen av bestemmelsen i samordningsloven § 22. Det vises til lovforslaget, samordningsloven § 22 ny nr. 4 første punktum.

3.2 Brutto uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning

3.2.1 Innledning

Etter omleggingen av uførepensjonsreglene fra 2015 er utgangspunktet at det gis en netto uførepensjon også fra de offentlige tjenstepensjonsordningene. Det er likevel videreført en mulighet for å yte det som i høringsnotatet ble omtalt som en bruttoberegnet uførepensjon på nærmere vilkår, når inntektsevnen ikke er satt ned i en slik grad at det foreligger rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden. Det må foretas tilpasninger for å kunne samordne en lav brutto uførepensjon i offentlig tjenstepensjonsordning med den nye omstillingsstønaden.

Full uførepensjon beregnes i slike tilfeller på følgende måte:

- a. 25 prosent av grunnbeløpet i folketrygden, begrenset til 6 prosent av pensjonsgrunnlaget, og
- b. 69 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 12 ganger grunnbeløpet.

I dag utgjør samordningsfradraget i en brutto uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning inntil tre fjerdedeler av grunnbeløpet i folketrygden (G) og eventuelt særtilllegg, når det også ytes en gjenlevendeytelse fra folketrygden. Er tjenestetiden kortere enn full tid eller tjenstepensjonen beregnet etter en stillingsandel som er lavere enn 100 prosent, skjer det en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget. Tilsvarende gjelder når folketrygdytelsen er redusert som følge av kortere trygdetid enn 40 år. I tilfeller der ektefellepensjonen er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen dessuten også reduseres etter samme proSENTSATS som pensjonen fra folketrygden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen er gradert, benyttes den laveste av gradene.

3.2.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet ble det foreslått at for tilfeller der det innvilges en brutto uførepensjon og en omstillingsstønad, må tjenstepensjonsordningene foreta et fradrag slik at samlet ytelse kan bli på om lag samme nivå som før omleggingen i folketrygden. Departementet foreslo at dagens samordningsregel videreføres for den nye omstillingsstønaden i form av at tjenstepensjonen reduseres

med et beløp som svarer til inntil $\frac{3}{4}$ G så lenge det løper omstillingsstønad.

Det skjer en forholdsmessig reduksjon av samordningsfradraget dersom tjenstepensjonen ikke er beregnet for full pensjonsgivende tjenestetid eller tjenstepensjonen er beregnet etter en stillingsandel som er lavere enn 100 prosent. I tilfeller der omstillingsstønaden er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i tjenstepensjonen reduseres etter samme proSENTSATS som omstillingsstønaden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen også er gradert, benyttes den laveste av gradene. Dersom avdøde ikke har 40 års trygdetid i folketrygden, reduseres også samordningsfradraget forholdsmessig.

Endringen ble foreslått tatt inn i samordningsloven § 24 d tredje ledd.

3.2.3 Høringsinstansenes syn

Statens pensjonskasse og Oslo Pensjonsforsikring støtter forslaget.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) har ingen innvendinger mot at fradraget begrenses til $\frac{3}{4}$ G, men stiller spørsmål ved om man skal anvende uføregraden eller utbetalingsgraden i samordningen. Uførepensjonen er beregnet ut fra en uføregrad, men kan også ha en lavere utbetalingsgrad enn uføregraden som følge av at uførepensjonen inntektsavkortes. Utbetalingsgraden vil gi den mest korrekte beregningen, men fordrer at saken følges opp hver gang det skjer en endring i utbetalingsgraden. KLP viser til at det skal skje et etteroppgjør både for omstillingsstønaden og uførepensjonen. Av praktiske hensyn, mener KLP det er fornuftig å anvende uføregraden ved fastsettelse av samordningsfradragene. Når resultatet av etteroppgjøret for omstillingsstønaden og uførepensjonen foreligger, foretas det en eventuell korrigerings av fradraget i uførepensjonen.

LO Kommune/LO Stat støtter departementets forslag ettersom det vil sikre uførepensjoner på samme nivå som med dagens regler.

Gabler ber om en avklaring av om omstillingsstønad skal regnes som inntekt etter lov om Statens pensjonskasse § 29 og tilsvarende bestemmelser i de andre offentlige tjenstepensjonsordningene. Dersom omstillingsstønaden både skal være en samordningspliktig ytelse og samtidig medføre inntektsreduksjon av tjensteuførepensjonen, vil dette kunne medføre en urimelig høy reduksjon av uføreytelsen fra offentlig tjenstepensjonsordning. *Gabler* viser til at omstil-

lingsstønaden er å regne som pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15, og de mener det bør presiseres i regelverket dersom omstillingsstønaden ikke skal avkorte tjenesteuførepensjonen. De påpeker også at arbeidsavklaringspenger ikke avkorter tjenesteuførepensjonen, selv om arbeidsavklaringspenger er pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15. Dersom en velger å oppdatere bestemmelsene om hvilke inntekter som gir avkortning av uførepensjon i offentlig tjenstepensjon, ønsker Gabler at en også stadfester eksplisitt at det skal gjøres unntak for arbeidsavklaringspenger.

Når det gjelder selve ordlyden i lovforslaget, viser Gabler til at tjenesteuførepensjon også kan være redusert for inntekt. De forutsetter at tjenesteuførepensjonens utbetalingsgrad skal legges til grunn i samordningen hvis denne er lavere enn omstillingsstønadens utbetalingsgrad. De viser til at for uførepensjoner er utbetalingsgraden lik den faste uføregraden multiplisert med forholdet mellom uførepensjon henholdsvis etter og før inntektsreduksjon.

Gabler viser også til at brutto uførepensjon kan være innvilget før 2015 og deretter ha løpt sammenhengende som en «konvertert» pensjon som ikke er omregnet til «ny» pensjon etter § 4 fjerde ledd i forskrift 3. juli 2014 nr. 949 om overgangsregler for uførepensjon fra lovfestet offentlig tjenstepensjonsordning som er innvilget med virkningstidspunkt før 1. januar 2015. Gabler forutsetter at innvilgelse av omstillingsstønad skal medføre at tjenesteuførepensjonen skal omregnes fra «konvertert» pensjon til «ny» pensjon og ber om bekreftelse på om dette er korrekt.

3.2.4 Departementets vurdering og forslag

Forslaget gjelder tilfeller der en person har en brutto uførepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning uten samtidig rett til uføreytelse fra folketrygden, men rett til omstillingsstønad fra folketrygden.

Departementet opprettholder forslaget fra høringen. Forslaget innebærer at dagens samordningsregel videreføres i form av at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av grunnbeløpet så lenge det løper en omstillingsstønad. Samordningsfradraget avkortes forholdsmessig dersom tjenstepensjonen ikke er beregnet for full pensjonsgivende tjenestetid eller tjenstepensjonen er beregnet etter en stillingsandel som er lavere enn 100 prosent. I tilfeller der omstillingsstønaden er redusert for arbeidsinntekt, skal samordningsfradraget i

tjenstepensjonen reduseres etter samme prosent-sats som omstillingsstønaden er redusert med, likevel slik at dersom tjenstepensjonen også er gradert, benyttes den laveste av gradene. Dersom avdøde ikke har 40 års trygdetid i folketrygden, reduseres også fradraget etter samordningsloven forholdsmessig.

Gabler har reist spørsmålet om uførepensjonen skal både inntektsavkortes og samordnes med omstillingsstønaden. Departementet er enig med Gabler i at dersom omstillingsstønaden både skal være en samordningspliktig ytelse og samtidig gi en inntektsreduksjon av uførepensjonen, vil dette kunne medføre en urimelig høy reduksjon av uføreytelsen. Det foreslås derfor at omstillingsstønaden i disse tilfellene kun skal være en samordningspliktig ytelse. Det er tatt inn en bestemmelse i tjenstepensjonslovene som fastslår at omstillingsstønad ikke inngår i inntektsprøvingen av uførepensjonen. Departementet følger i den forbindelse også opp forslaget fra Gabler om å tydeliggjøre at arbeidsavklaringspenger ikke heller skal inngå i inntektsprøvingen av uførepensjonen. Det samme foreslås også å gjelde for overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 15 og kapittel 17 A når uførepensjonen fra tjenstepensjonsordningen er beregnet som en nettoppensjon.

Både Gabler og KLP tar opp at for en uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen kan uføregraden være forskjellig fra utbetalingsgraden når uførepensjon er redusert for inntekt. Uføregraden fastsettes ved innvilgelse av uførepensjonen. Uførepensjonen reduseres deretter løpende mot inntekt. Gabler omtaler i sitt høringssvar at for uførepensjoner er utbetalingsgraden lik den faste uføregraden multiplisert med forholdet mellom uførepensjon henholdsvis etter og før inntektsreduksjon. Det er videre fastsatt i forskrifter til blant annet lov om Statens pensjonskasse at det skal skje et årlig etteroppgjør for hvert kalenderår. Gabler forutsetter at tjenesteuførepensjonens utbetalingsgrad skal legges til grunn i samordningen hvis denne er lavere enn omstillingsstønadens utbetalingsgrad. KLP skriver i sitt høringssvar at i tilfellene hvor utbetalingsgraden for uførepensjon er lavere enn uføregraden, er det utbetalingsgraden som vil gi den mest korrekte samordningsberegningen. Det fordrer imidlertid at saken følges opp hver gang det skjer en endring i utbetalingsgraden. De mener, av praktiske hensyn, at det er fornuftig å anvende uføregraden ved fastsettelse av samordningsfradragene. Når resultatet av etteroppgjøret for omstillingsstønaden og uførepensjonen foreligger, foretas det en eventuell korrigerende av fradraget i uførepensjonen.

Departementet foreslår at utbetalingsgraden for uførepensjonen inngår i beregningen av samordningsfradraget dersom denne er lavere enn utbetalingsgraden for omstillingsstønaden. Dette vil gi det mest korrekte samordningsfradraget. Alternativet som KLP foreslår, om bruk av uføregraden, er kanskje lettere å administrere, men krever en korrigerende etteroppgjøret, noe som også må regelfestes. Departementet legger til grunn at det vil være forholdsvis få tilfeller denne problemstillingen er aktuell for, og at utbetalingsgraden kan legges til grunn. Dette gir et mest mulig korrekt resultat uten å gå veien om korrigerende gjennom etteroppgjøret. Departementet mener også løsningen er best rent regelverksteknisk.

Spørsmålet Gabler tar opp om brutto uførepensjon som er innvilget før 2015 skal regnes som «konvertert» pensjon eller «ny» pensjon i tilfeller det innvilges omstillingsstønad etter 2023, vil departementet vurdere nærmere. I tillegg til en realitetsvurdering vil departementet vurdere om forholdet også bør framgå av forskrift 3. juli 2014 nr. 949 om overgangsregler for uførepensjon fra lovfestet offentlig tjenstepensjonsordning som er innvilget med virkningstidspunkt før 1. januar 2015.

Det vises til lovforslaget i lov om Statens pensjonskasse § 29 første ledd nye fjerde og femte punktum, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. § 12 første ledd nye fjerde og femte punktum, samordningsloven § 22 ny nr. 5 og lov om pensjonsordning for sykepleiere § 15 første ledd nye fjerde og femte punktum.

3.3 Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er omfattet av ny offentlig tjenstepensjonsordning (årskull fra og med 1963-kullet)

3.3.1 Innledning

Det er vedtatt en ny alderspensjonsordning i de offentlige tjenstepensjonsordningene for medlemmer født i 1963 eller senere. For opptjenings-tid etter 2019 gis det en nettoberegnet alderspensjon kalt påslagpensjon. Denne ytelsen kan tas ut fra fylte 62 år. For opptjenings-tid før 2020 gis det en oppsatt pensjonsrett. Denne ytelsen er en bruttoberegnet pensjon som også kan tas ut fra fylte 62 år.

Det er i dag innført samordningsregler for denne bruttopensjonen mot alderspensjon fra folketrygden i samordningsloven § 24 c. Reglene gjelder både ved fleksibelt uttak av tjenstepensjonen før 67 år og en ny samordningsberegning ved 67 år.

Spørsmålet som behandles i punktet her, er om, og i så fall hvordan, slik bruttoberegnet alderspensjon skal samordnes med omstillingsstønad fra folketrygden.

3.3.2 Høringsforslaget

Departementet viste i høringsnotatet til at det kan tenkes ulike løsninger. Det kan utformes helt nye samordningsregler, men dette vil måtte bli komplekse regler. Videre er det et alternativ at alderspensjonen utbetales uten at den samordnes med omstillingsstønaden. Det er i denne sammenheng et moment i vurderingen at dersom den enkelte venter med uttaket av den oppsatte tjenstepensjonen til etter 67 år, vil ytelsene uansett ikke samordnes siden det da ikke kommer omstillingsstønad til utbetaling. Dette kan tilsi at det ikke foretas samordning av den oppsatte tjenstepensjonen med omstillingsstønaden fra folketrygden dersom tjenstepensjonen tas ut fleksibelt før 67 år.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslo i høringsnotatet at den oppsatte alderspensjonen skal kunne mottas uten at den samordnes med omstillingsstønaden. Det er en del av vurderingen at samordningsregler i et slikt tilfelle vil måtte bli komplekse, noe som er ønskelig å unngå. Videre er det også en del av begrunnelsen at ytelsen uansett ikke ville blitt samordnet med omstillingsstønaden dersom tjenstepensjonen først ble tatt ut etter fylte 67 år.

3.3.3 Høringsinstansenes syn

LO Kommune/LO Stat, Statens pensjonskasse og Gabler støtter departementets forslag.

NITO er enig i at oppsatt brutto alderspensjon ikke bør samordnes med omstillingsstønad.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) har ingen innvendinger mot forslaget.

Oslo Pensjonsforsikring støtter forslaget om at det ikke skal samordnes med oppsatt brutto alderspensjon for personer født i årskull etter 1962, og påpeker at det uansett normalt ikke vil foreligge rett til omstillingsstønad i slike tilfeller siden uttak av alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen forutsetter uttak av alderspensjon fra folketrygden, noe som igjen innebærer bortfall av omstillingsstønad fra folketrygden.

3.3.4 Departementets vurdering og forslag

Som vist til i høringsnotatet kan kombinasjonen av oppsatt brutto alderspensjon og omstillingsstønad

løses på flere måter. Det ble foreslått at den oppsatte alderspensjonen ikke skal samordnes med omstillingsstønad fra folketrygden. De av høringsinstansene som uttaler seg om forslaget, støtter denne løsningen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet opprettholder forslaget om at det ikke skal skje noen samordning av oppsatt brutto alderspensjon for opptjeningsstid før 2020 for medlemmer født etter 1962 som samtidig mottar omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder overfor en tilstått gjenlevendeytelse fra folketrygden for tiden før 2024 som videreføres i en periode etter 2023.

Det vises til lovforslaget i samordningsloven § 22 ny nr. 4 andre punktum.

3.4 Samordning av brutto tjenstepensjon med egen alderspensjon eller uføretrygd i folketrygden – nominell frys av gjenlevendefordeler

3.4.1 Innledning

I etterlattereformen i folketrygden er det vedtatt endringer i regelverket for personer som har rettigheter som gjenlevende ved beregning av alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden. Endringene gjelder den årlige reguleringen av pensjonen som skjer med virkning fra 1. mai.

For personer født fra og med 1944 utgjør gjenlevendefordelen i alderspensjon differansen mellom alderspensjon medregnet rettigheter som gjenlevende ektefelle og alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19 uten rettigheter som gjenlevende ektefelle. Det er vedtatt at personer født i 1944 eller senere ikke får gjenlevendefordelen regulert etter folketrygdloven § 19-14, jf. § 19-16 åttende ledd.

For personer med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 20 som har et gjenlevendetillegg, skal tillegget ikke reguleres årlig. Videre skal økninger i egen alderspensjon som følge av reguleringen, medføre at gjenlevendetillegget reduseres.

Når det gjelder tillegg til uføretrygd for gjenlevende ektefelle, følger det av folketrygdloven § 12-18 første ledd, slik den vil lyde fra 1. januar 2024, at tillegget skal holdes nominelt uendret og ikke reguleres årlig.

Det er ikke videreført en rett til gjenlevendetillegg for nye tilfeller med uføretrygd. Det vil derfor bare være løpende tilfeller når reformen trer i kraft som har en uføretrygd med gjenlevendetillegg. For alderspensjonister derimot, kan det

oppstå nye tilfeller etter 2024, både ved at en alderspensjonist blir etterlatt, eller ved at en etterlatt blir alderspensjonist og får rett til en alderspensjon med gjenlevendefordeler. Dette gjelder bare årskullene fram til og med 1962-kullet. Disse får alderspensjonen helt eller delvis beregnet etter folketrygdloven kapittel 19. For de påfølgende årskullene er det ikke innført en fordel i egen alderspensjon. Disse får alderspensjonen fullt ut beregnet etter folketrygdloven kapittel 20.

Personer med gjenlevenderettigheter i egen alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden kan også ha en pensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning som er samordnet med folketrygdytelsen. Samordningen skjer på ulik måte avhengig av om vedkommende har uføretrygd eller alderspensjon i folketrygden. Endringene i folketrygden reiser spørsmål om tilpasninger i samordningsregelverket.

3.4.2 Høringsnotatet

I høringsnotatet viste departementet til at det ved første gangs samordning er dagens regler som vil gjelde. Ved påfølgende årlige reguleringer av ytelsene mente departementet det var behov for endringer i samordningsreglene.

Det ble vist til at selv om ytelsen fra folketrygden delvis vil bli regulert på en annen måte enn ordinær regulering, vil en enkel tilnærming være at dette ikke medfører endringer for samordningsfradraget, alt annet likt. Departementet foreslo derfor at samordningsfradraget reguleres på samme måte som øvrige pensjonsytelser fra tjenstepensjonsordningen. Dette vil sørge for at tjenstepensjonen ikke kompenserer for den manglende reguleringen av deler av folketrygdytelsen i samordningen.

Dersom det skjer endringer i folketrygdytelsen, for eksempel hvis mottakeren får økt opptjening i folketrygden eller det skjer endringer i uttaksgraden, vil det kunne bli en større utfordring hvordan samordningen skal skje for å unngå at tjenstepensjonen kompenserer for manglende regulering. Departementet ba i høringen om innspill til hvordan denne problemstillingen kunne løses.

For personer som er født i perioden 1954–1962, vil ektefellepensjonen fra tjenstepensjonsordningen fra 67 år bli beregnet med en del brutto for den andelen av alderspensjonen fra folketrygden som er opptjent etter de gamle opptjeningsregler i folketrygdlovens kapittel 19, og en del netto for den andelen som er opptjent etter kapittel 20. For disse årskullene er det bare den delen som er opptjent etter kapittel 19, som er omfattet av problemstillingen.

3.4.3 Høringsinstansenes syn

NITO viser til departementets forslag om at samordningsfradraget fortsatt skal reguleres årlig slik at tjenstepensjonen ikke blir høyere som følge av at ytelsen fra folketrygden ikke blir regulert. De uttaler at dette bør gå begge veier slik at tjenstepensjonen heller ikke bør bli lavere som følge av høyere ytelse fra folketrygden. Dette vil gi samme resultat som i tilfeller der man innfører en nettoppensjon.

Statens pensjonskasse tar opp problemstillingen rundt endringer i ytelsene, som for eksempel økt opptjening i folketrygden eller endringer i uttaksgraden. De vil kunne håndtere disse sakene på samme måte som i dag der det er ulik regulering av ytelsene, men det vil kreve noe systemutvikling.

LO Kommune/LO Stat mener det ikke bør gjøres samordningsfradrag i bruttopensjonsnivåene for andre pensjonsytelser enn det personen faktisk mottar, og at fradragene derfor ikke bør reguleres dersom ikke ytelsen det gjøres fradrag for blir regulert. De påpeker at det vil være en utfordring hvordan samordningen skal gjøres dersom det skjer endringer i folketrygdytelsen.

Oslo Pensjonsforsikring er enig i at den foreslåtte løsningen tjener formålet om at offentlig tjenstepensjon ikke skal kompensere for endringene i gjenlevendeytelsen som følge av etterlattereformen, og de støtter forslaget.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) støtter departementets forslag om at samordningsfradraget reguleres på samme måte som øvrige pensjonsytelser fra tjenstepensjonsordningen. Dette vil ivareta at tjenstepensjonen ikke kompensere for den manglende reguleringen av deler av folketrygdytelsen. Når det gjelder endringer i folketrygdytelsen, uttaler KLP at det er vanskelig å vurdere temaet. Det gjelder både med henblikk på hvordan gjenlevendefordelen endres ved økt opptjening, samt at det er vanskelig å se for seg alle tenkelige tilfeller. KLP gir likevel noen betraktninger både for gjenlevendetillegg i alderspensjon og uføretrygd.

Gabler tar opp tilsvarende problemstillinger som KLP gjør. De viser til at når det gjelder gjenlevendetillegg til uføretrygd, er det kun ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning som gjør fradrag for dette tillegget. Ikke-erhvervsprøvd ektefellepensjon samordnes mot gjenlevendetillegg etter reglene i samordningsloven § 23 a tredje ledd. Ervervsprøvd ektefellepensjon gjør kun fradrag for tillegget dersom det samtidig løper uføre- eller alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning, jf. § 2 i forskrift 22. januar 2015 nr. 50 om

samordning av enke- og enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning med uføretrygd fra folketrygden når det også ytes uførepensjon eller alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen. Dersom det løper ikke-erhvervsprøvd ektefellepensjon og uføre- eller særalderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning og uføretrygd med gjenlevendetillegg i folketrygden, gjelder § 3 i forskriften.

3.4.4 Departementets vurdering og forslag

Departementet foreslo som nevnt ovenfor at samordningsfradraget reguleres på samme måte som øvrige pensjonsytelser fra tjenstepensjonsordningen. Dette vil sørge for at tjenstepensjonen ikke kompensere for den manglende reguleringen av deler av folketrygdytelsen gjennom samordningsberegningen.

Høringsinstansene har ulikt syn på dette forslaget. *LO Kommune/LO Stat* mener det kun bør gjøres samordningsfradrag i bruttopensjonsnivåene for pensjonsytelser som personen faktisk mottar, og at fradragene ikke bør reguleres dersom ikke ytelsen det gjøres fradrag for har blitt regulert. *NITO* uttaler at dette bør gå begge veier slik at tjenstepensjonen heller ikke blir lavere som følge av høyere ytelse fra folketrygden. *Oslo Pensjonsforsikring*, *Statens pensjonskasse* og *KLP* støtter forslaget.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet viser til prinsippet som ble lagt til grunn i høringsnotatet og Prop. 13 L (2020–2021) om at de offentlige tjenstepensjonsordningene ikke skal kompensere for at folketrygdloven er endret. Departementet foreslår på denne bakgrunn at samordningsfradraget skal reguleres på samme måte som den offentlige tjenstepensjonen.

Høringsnotatet tok også opp problemstillinger som gjelder endringer i folketrygdytelsen utover årlig regulering. *Statens pensjonskasse* uttaler i høringen at de vil kunne håndtere dette på samme måte som i dag der det er ulik regulering av ytelsene, men det vil kreve noe systemutvikling.

Både *KLP* og *Gabler* tar opp flere konkrete problemstillinger om dette temaet. De viser til at samordningsreglene er ulike avhengig av hvilken folketrygdytelse og tjenstepensjonsytelse det er snakk om. Problemstillingene de tar opp gjelder både hvordan folketrygdytelsen mer detaljert skal omregnes i visse tilfeller, og hvordan endringer påvirker samordningen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet deler synspunktene om at det kan oppstå detaljer som må vurderes og eventuelt regelfestet. Det er likevel etter departementets syn viktig å få lovfestet

hovedregelen om at også samordningsfradraget skal reguleres årlig, første gang fra 1. mai 2024. Departementet vil arbeide videre med å følge opp de øvrige høringsinnspillene. Departementet tar sikte på at regelverksbehovene følges opp i en forskrift til samordningsloven.

Det vises til lovforslaget i samordningsloven § 24 d.

3.5 Lovtekniske endringer i samordningsloven

3.5.1 Høringsforslaget

I høringsnotatet viste departementet til at det var nødvendig med enkelte lovtekniske endringer i samordningsloven. Det skyldes at det er vedtatt at folketrygdloven kapittel 16, ytelse til tidligere familiepleiere, skal oppheves, og at folketrygdloven kapittel 17 gis nytt innhold. Stortinget vedtok også et nytt kapittel 17 A med overgangsregler for personer som har en ytelse på ikrafttredelsestidspunktet. Det gjør det nødvendig med enkelte lovtekniske endringer.

Samordningsloven § 22 nr. 3 første punktum viser i dag til pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven § 16-7 og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7. Det ble i høringsforslaget foreslått presisert at bestemmelsene som det vises til i teksten, er bestemmelser slik de lød før endringene 1. januar 2024.

Overskriften til samordningsloven kapittel VII lyder i dag «Samordning med pensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon i privat sektor fra 1. januar 2011». Departementet foreslo i høringsforslaget å endre kapitteloverskriften for å ta høyde for de nye samordningsreglene for omstillingsstønaden som ble foreslått tatt inn i kapitlet.

I tilfeller der alderspensjon fra folketrygden er tatt ut før 67 år, skal enke- og enkemannspensjon etter samordningsloven § 24 nr. 2 tredje punktum samordnes med den pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 17 som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon. Ettersom folketrygdloven kapittel 17 får nytt innhold, ble det foreslått i høringsnotatet at det er reglene i folketrygdloven kapittel 17 slik det lød før 1. januar 2024 som inngår i samordningsberegningen.

3.5.2 Høringsinstansenes syn

Arbeids- og velferdsdirektoratet foreslår en tydeliggjøring av endringsforslaget til samordningsloven

§ 22 nr. 3 første punktum. De foreslår at det framgår av bestemmelsen at den tidligere bestemmelsen i folketrygdloven § 16-7 gjelder tidligere familiepleiere. Sammen med *Gabler* mener de utkastet til endring av samordningsloven § 22 nr. 3 første punktum bør endres noe. De viser til at folketrygdloven § 15-7 ikke endres fra 1. januar 2024 og at ordstillingen derfor bør endres.

Oslo Pensjonsforsikring (OPF) har en kommentar til høringsforslaget om endring av samordningsloven § 24 nr. 2 tredje punktum. Det gjelder som nevnt ovenfor tilfeller der det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år. Da skal brutto ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning i dag samordnes med «den pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 17 som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon». Høringsforslaget var at brutto ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning i slike tilfeller etter 2023 skal samordnes med «den pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 17, slik det lød før 1. januar 2024». OPF mener disse tilfellene har en parallell til situasjonen der gjenlevendeytelsen eller omstillingsstønad fra folketrygden opphører. De ser i utgangspunktet ikke noe i veien for at tilfeller der alderspensjonen er tatt ut før 67 år behandles på samme måte. En alternativ løsning vil derfor kunne være at de tilfeller som omfattes av gjeldende § 24 nr. 2 tredje punktum i samordningsloven, i tilfeller som oppstår etter 2023, får samme løsning som tilfeller der gjenlevendeytelse eller omstillingsstønad fra folketrygden faller bort etter 2023. OPF har for de sistnevnte tilfellene foreslått omgjøring av bruttoberegnet ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til nettoberegnet pensjon.

3.5.3 Departementets vurdering og forslag

Samordningsloven § 22 nr. 3 første punktum viser i dag til pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven § 16-7 og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7. I høringsforslaget ble det foreslått presisert at bestemmelsene som det vises til i teksten, er bestemmelser slik de lød før endringene 1. januar 2024. Det er behov for å endre henvisningen til folketrygdlovens bestemmelser som følge av etterlatterreformen i folketrygden, men bare for folketrygdloven § 16-7. Innspillet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og *Gabler* om at endringene ikke gjelder § 15-7 er derfor hensyntatt i lovforslaget. Innspillet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet om å presisere at § 16-7 gjelder tidligere familiepleiere, er også hensyntatt.

Overskriften til samordningsloven kapittel VII lyder i dag slik: «Samordning med pensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon i privat sektor fra 1. januar 2011». Siden den delen av forslaget fra høringen som gjaldt samordning av bruttoberegnet ektefellepensjon med omstillingsstønad ikke er en del av lovforslaget, jf. punkt 2.5 ovenfor, ser ikke departementet behov for å endre overskriften til kapittel VII. Den eneste tilføyelsen som gjøres i kapitlet er den nye bestemmelsen i § 24 d om regulering av gjenlevendefordelene i egen alders- og uføretrygd, jf. punkt 3.4 ovenfor. For denne tilføyelsen er dagens overskrift dekkende.

Når det gjelder endringsforslaget til samordningsloven § 24 nr. 2 tredje punktum, har Oslo

Pensjonsforsikring et innspill knyttet til tilfeller der det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år. De viser til at en alternativ løsning for tilfeller som oppstår etter 2023, er å omgjøre bruttoberegnet ektefellepensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning til nettoberegnet pensjon. Departementet viser til at en slik løsning krever utredning, og vil vurdere alternativet sammen med problemstillingen som gjelder bortfall av gjenlevendeytelsen eller omstillingsstønaden fra folketrygden. Inntil denne vurderingen er gjort, foreslår departementet at endringsforslaget fra høringen blir fulgt opp i proposisjonen her.

Det vises til lovforslaget, samordningsloven § 22 nr. 3 første punktum og § 24 nr. 2 tredje punktum.

4 Inntektsavkorting av enke- og enkemannspensjon i de offentlige tjenestepensjonsordningene

Det er i dag ulike regler for når enke- eller enkemannspensjon fra en offentlig tjenestepensjonsordning skal avkortes mot inntekt. Disse reglene framgår av regelverket som regulerer ordningene.

De ikke-behovsprøvde ektefellepensjonene avkortes ikke mot inntekt, og de reduseres heller ikke ved egen tjenestepensjon. De behovsprøvde ektefellepensjonene avkortes derimot mot arbeidsinntekt og reduseres ved egen tjenestepensjon. Ektefellepensjonen skal ikke reduseres når den faktiske eller forventede arbeidsinntekten på årsbasis er mindre enn halvparten av grunnbeløpet i folketrygden. Pensjonen reduseres med 40 prosent av inntekt over halvparten av grunnbeløpet. Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, skal også benyttes av tjenestepensjonsordningen. Ved fastsetting av forventet inntekt, skal det legges vekt på arbeidsmulighetene på arbeidsteden og omstendighetene som framgår av folketrygdloven § 17-8.

Departementet har i punkt 2.5 lagt til grunn at personer som vil få rett til den nye omstillingsstønaden, er i en slik aldersgruppe at de gjennomgående vil ha rett til nettoberegnet enke- eller enkemannspensjon fra en offentlig tjenestepensjonsordning. For denne gruppen er det derfor ikke behov for regler om inntektsavkorting.

Videre framgår det i punkt 2.5 at departementet i denne proposisjonen ikke vil følge opp høringsnotatets forslag om samordningsregler for overgangstilfellene der en person har gjenlevendeytelse fra folketrygden når reformen trer i kraft og en bruttoberegnet enke- eller enke-

mannspensjon fra en offentlig tjenestepensjonsordning og folketrygdytelsen senere faller bort eller blir omregnet til en omstillingsstønad. Departementet vil i stedet vurdere om bruttoberegnet ektefellepensjon her skal omgjøres til en nettoberegnet pensjon. Det er etter departementets vurdering derfor så langt ikke behov for nye regler om inntektsavkorting.

Gjeldende bestemmelser i de lovfestede tjenestepensjonsordningene viser til at når spørsmål om overgangsstønad eller pensjon fra folketrygden til gjenlevende ektefelle er avgjort, skal pensjonen fra tjenestepensjonsordningen fastsettes etter den inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, se for eksempel lov om Statens pensjonskasse § 36 tredje ledd. For tilfeller der det løper en gjenlevendeytelse fra folketrygden når reformen trer i kraft, vil det fortsatt være inntektsavkorting i folketrygden som i dag, og det er derfor behov for at også tjenestepensjonsordningene legger til grunn den inntekten folketrygden fastsetter. Departementet foreslår derfor å beholde disse reglene. Eneste endringsbehov er å endre dagens henvisning til folketrygdloven § 17-8 til bestemmelsen i folketrygdloven § 17 A-6 som viderefører denne regelen.

Det vises til lovforslaget, lov om Statens pensjonskasse § 36 første og tredje ledd, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. § 19 første og tredje ledd og lov om pensjonsordning for sykepleiere § 20 første ledd bokstav b andre ledd.

5 Pensjon fra personskadetrygd

Det vises til redegjørelsen ovenfor i punkt 2.3.5 om pensjoner fra personskadetrygdene. Som nevnt der yter personskadetrygdene pensjon etter særlovgivningen om yrkesskadetrygd og krigspensjonering, jf. lov om krigspensjonering for militærpersoner, lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner og lov om yrkesskadetrygd.

Det er vanskelig å anslå hvor mange mottakere av omstillingsstønad fra 2024 og senere som også vil ha en kombinert ytelse fra personskadetrygdene. Det vil imidlertid være et svært beskjedent antall slike mottakere, og det er også mulig at det ikke vil være noen slike pensjonister.

I høringen ble det foreslått at lovene om personskadetrygd ble endret slik at samordningsreglene som ble foreslått å skulle gjelde for brutto ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning med omstillingsstønad fra folketrygden, skulle gjelde tilsvarende. Som vist i punkt 2.5 blir det ikke foreslått slike regler for brutto ektefellepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning i proposisjonen her. Det gjør at det ikke heller blir foreslått samordningsregler for ektefellepensjon fra personskadetrygden for omstillingsstønaden. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil vurdere om det er grunnlag for å foreslå regler om nettberegnet ektefellepensjon fra personskadetrygdene. Som nevnt over, er det usikkert om det i det hele tatt er en aktuell problemstilling. Det vil uansett være et svært beskjedent antall tilfeller dette er aktuelt for.

Personer som har gjenlevendepensjon fra folketrygden når reformen trer i kraft, vil få videreført denne i en overgangsperiode. Det er ikke behov for å endre samordningsreglene for dem som også mottar personskadetrygd. Det er likevel behov for å gjennomføre lovtekniske tilpas-

ninger for allerede tilståtte ektefellepensjoner. Endringsforslagene som fremmes i proposisjonen her, gjelder disse tilfellene.

En slik lovteknisk tilpasning er knyttet til at overgangsstønad og pensjon til tidligere familiepleiere etter folketrygdloven kapittel 16 erstattes av omstillingsstønad etter folketrygdloven kapittel 17. Folketrygdloven § 16-7 vil i den forbindelse bli opphevet. Tidligere familiepleiere som har rett til pensjon etter folketrygdloven kapittel 16 med virkning før 1. januar 2024, vil i en overgangsperiode fortsatt få ytelsen beregnet som en pensjonsytelse etter de gamle reglene, jf. endringsloven §§ 17 A-1 og 17 A-3. Som følge av endringene i folketrygdloven kapittel 16, må referansen til folketrygdloven § 16-7 i personskadetrygdlovene endres. Referansen endres til å gjelde folketrygdloven § 16-7 slik den lød før 1. januar 2024. Arbeids- og velferdsdirektoratet har i høringen foreslått enkelte presiseringer i lovteksten som departementet har tatt hensyn til. Det knytter seg til en tydeliggjøring av at bestemmelsen i § 16-7 gjelder tidligere familiepleiere.

På tilsvarende måte som for offentlig tjenstepensjon, foreslår departementet at samordningsfradraget for gjenlevendetillegget i gjenlevendes alderspensjon og uføretrygd blir regulert, selv om gjenlevendetillegget i folketrygden ikke blir regulert. Det vises derfor til samordningsloven § 24 d i lovene om personskadetrygd.

Det vises til lovforslaget, lov om krigspensjonering for militærpersonell § 18 nr. 1 tredje og sjette ledd, lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner § 23 nr. 1 tredje og sjette ledd, yrkesskadetrygdloven § 12 nr. 3 femte ledd og § 19 nr. 1 andre og fjerde ledd og samordningsloven § 24 d.

6 Endringer i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse

Det følger av lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 3 første ledd bokstav e første punktum at det ikke ytes avtalefestet pensjon (AFP) for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller pensjon til gjenlevende ektefelle fra folketrygden. Loven gjelder AFP i perioden mellom fylte 62 og 65 år. AFP i denne perioden beregnes som en folketrygdytelse.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte 17. november 2022 på høring et forslag om ny AFP i offentlig sektor. Høringsfristen var 17. februar 2023. Et av forslagene gjaldt omlegging av lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse slik at loven omfatter både dagens AFP-ordning og den nye ordningen. I den forbindelse foreslo departementet også at ordlyden i lovens § 3 første ledd bokstav e første punktum ble endret slik at også den nye omstillingsstønaden fra folketrygden omfattes av bestemmelsen. Med en

slik endring vil det ikke være mulig å kombinere offentlig AFP etter nevnte lov med omstillingsstønad fra folketrygden, på lik linje som offentlig AFP etter AFP-loven i dag ikke kan kombineres med pensjon til gjenlevende ektefelle fra folketrygden.

Det kom ingen merknader fra høringsinstansene til denne endringen.

I høringsnotatet redegjorde departementet for at omleggingen til ny AFP i offentlig sektor senest må tre i kraft fra 1. januar 2025. Etter planen skal etterlattereformen tre i kraft 1. januar 2024. For å sikre at lovendringen som behandles i dette punktet trer i kraft til den sistnevnte datoen, foreslår departementet at endringen fremmes i proposisjonen her.

Det vises til lovforslaget, lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 3 første ledd bokstav e første punktum.

7 Økonomiske og administrative virkninger

I Prop. 13 L (2020–2021) la departementet til grunn at endringene som ble foreslått i folketrygdens etterlatteytelser, ikke skulle utlignes gjennom samordningsregelverket for dem med rett til bruttoberegnet ektefellepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning. Dette er fulgt opp i proposisjonen her. Forslagene anslås ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser, men sikrer at de økonomiske konsekvensene som ble redegjort for i Prop. 13 L (2020–2021), ikke reverseres av offentlig tjenstepensjon.

Samordningsreglene for enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning er i et lengre perspektiv under utfasing. Dette skyldes innføringen av en nettoberegnet pensjon til gjenvende ektefeller fra 1. januar 2001 i tjenstepensjonsordningene.

For gjenvendefordeler i alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden, foreslår departementet å samordne tjenstepensjonen slik man gjorde før endringene i folketrygden. Tjenstepensjonsordningene fortsetter å regulere samordningsfradraget for gjenvendetillegget i folketrygden selv om den faktiske ytelsen ikke blir regulert. Nivået på ytelsen fra tjenstepensjonsordningen blir da som før omleggingen i folketrygden. På den måten kompenserer ikke tjenstepensjonsordningene for at ytelsen fra folketrygden ikke blir regulert. Forslaget innebærer ingen mer- eller mindreutgifter for offentlig tjenstepensjonsordning sammenlignet med dagens regler. Uten forslaget ville mindreutgiftene i folketrygden delvis blitt motvirket av merutgifter for offentlig tjenstepensjonsordning. Det vises til vurderingen i punkt 3.4.4.

Gruppen som er omfattet av nye regler for alderspensjon fra offentlig tjenstepensjonsord-

ning (årskull født i 1963 eller senere), får en oppsatt rett til pensjon for opptjening før 2020 som kan tas ut fra fylte 62 år. Forslaget fra departementet er at det ikke foretas samordning av denne ytelsen mot omstillingsstønaden eller dagens gjenvendeytelse fra folketrygden. Forslaget innebærer en høyere pensjonsytelse fra tjenstepensjonsordningen enn om det hadde skjedd en samordning av ytelsen. Hva denne merkostnaden utgjør er vanskelig å angi. Det kommer an på pensjoneringsmønsteret til de aktuelle. Dersom uttaket av alderspensjon skjer etter fylte 67 år, vil det uansett ikke være aktuelt å samordne bruttopensjonen fra tjenstepensjonsordningen med omstillingsstønaden eller gjenvendeytelsen fra folketrygden siden ytelsene fra folketrygden ikke ytes etter fylte 67 år. Det vises til vurderingen i punkt 3.3.4.

For samordning med andre brutto tjenstepensjoner, brutto uføre- og alderspensjon (før 67 år), videreføres dagens samordningsregler. Det innebærer at tjenstepensjonen reduseres med et beløp som svarer til inntil tre fjerdedeler av grunnbeløpet så lenge det løper en omstillingsstønad. I denne perioden vil det ikke være noen mer- eller mindreutgifter for offentlig tjenstepensjonsordning sammenlignet med dagens regler. Fra tidspunktet omstillingsstønaden bortfaller vil også samordningsfradraget for ytelsen bortfalle. Det vises til vurderingene i punkt 3.1.4 og 3.2.4.

Dagens samordningsregler er allerede svært kompliserte. Å iverksette et nytt sett med samordningsregler, på bakgrunn av endringene i folketrygden, vil innebære noe systemutvikling for tjenstepensjonsleverandørene.

8 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til endringene i lov om krigspensjonering for militærpersoner

Til § 18

Bestemmelsen i nr. 1 tredje ledd fjerde punktum utvides til også å vise til samordningsloven § 24 d. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Endringen i nr. 1 sjette ledd skyldes endringene som er gjort i reglene for etterlatteytelser i folketrygdloven. Som følge av opphevelsen av folketrygdloven kapittel 16, er det nødvendig å endre referansen til folketrygdloven § 16-7. Det blir presisert at referansen gjelder folketrygdloven § 16-7 slik den lød før 1. januar 2024. Videre blir det presisert at § 16-7 gjelder tidligere familiepleiere. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Til endringene i lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner

Til § 23

Bestemmelsen i nr. 1 tredje ledd fjerde punktum utvides til å også vise til samordningsloven § 24 d. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Endringen i nr. 1 sjette ledd skyldes endringene som er gjort i reglene for etterlatteytelser i folketrygdloven. Som følge av opphevelsen av folketrygdloven kapittel 16, er det nødvendig å endre referansen til folketrygdloven § 16-7. Det blir presisert at referansen gjelder folketrygdloven § 16-7 slik den lød før 1. januar 2024. Videre blir det presisert at § 16-7 gjelder tidligere familiepleiere. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Til endringene i lov om Statens pensjonskasse

Til § 29

Paragrafen utvides med et nytt første ledd fjerde punktum. Det fastslås at arbeidsavklaringspenger og omstillingsstønad fra folketrygden ikke inngår i inntektsprøvingen av uførepensjonen. Det samme gjelder overgangsstønad etter folketrygdloven

kapittel 15 og kapittel 17 A når uførepensjonen fra tjenestepensjonsordningen er en nettopensjon, jf. nytt femte punktum. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.2.4.

Til § 36

Paragrafen gjelder inntektsavkorting av enke- og enkemannspensjon. Endringen i første ledd andre og tredje punktum oppdaterer henvisningen til folketrygdloven fra § 17-8 til § 17 A-6. Endringen i tredje ledd er en språklig oppdatering. Det framgår av bestemmelsen at inntekten som er lagt til grunn i folketrygden skal legges til grunn i beregningen av pensjonen fra tjenestepensjonsordningen. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 4.

Til endringene i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.

Til § 12

Paragrafen utvides med et nytt første ledd fjerde punktum. Det fastslås at arbeidsavklaringspenger og omstillingsstønad fra folketrygden ikke inngår i inntektsprøvingen av uførepensjonen. Det samme gjelder overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 15 og kapittel 17 A når uførepensjonen fra tjenestepensjonsordningen er en nettopensjon jf. nytt femte punktum. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.2.4

Til § 19

Paragrafen gjelder inntektsavkorting av enke- og enkemannspensjon. Endringen i første ledd andre og tredje punktum oppdaterer henvisningen til folketrygdloven fra § 17-8 til § 17 A-6. Endringen i tredje ledd er en språklig oppdatering. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 4.

Til endringene i samordningsloven

Til § 22

I nr. 3 første punktum blir det i dag sagt at bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning

med pensjon eller overgangsstønad etter folketrygdloven § 16-7 og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7. Endringen innebærer en tilføyelse om at bestemmelsen i § 16-7 som skal benyttes i samordningsberegningen er bestemmelsen slik den lød før 1. januar 2024. Videre blir det presisert at § 16-7 i folketrygdloven gjelder tidligere familiepleiere. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.5.3.

Den nye bestemmelsen i *nr. 4 første punktum* gjelder samordning av alderspensjon fra tjenestepensjonsordning før fylte 67 år med omstillingsstønad fra folketrygden. Fradraget i alderspensjonen utgjør inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp. Det skjer en reduksjon i samordningsfradraget for forhold som framgår av § 22 nr. 2, og det blir vist til denne bestemmelsen i nr. 4. I *andre punktum* blir det fastslått at oppsatt brutto alderspensjon for dem som er født etter 1962 er unntatt fra samordning med omstillingsstønad som er tilstått etter 2023 eller gjenlevendeytelse fra folketrygden som er tilstått før 2024 og som videreføres i en periode etter 2023. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.1.4 og punkt 3.3.4.

Den nye bestemmelsen i *nr. 5* gjelder samordning av uførepensjon fra offentlig tjenestepensjonsordning etter samordningsloven § 3 tredje ledd første og tredje punktum med omstillingsstønad fra folketrygden. Uførepensjonen regnes som en bruttoytelse siden det ikke er en uføreytelse fra folketrygden på grunn av lav uføregrad. Det fastslås i *første punktum* at bestemmelsene i § 22 nr. 2 gjelder tilsvarende. Det betyr at samordningsfradraget er inntil tre fjerdedeler av folketrygdens grunnbeløp og at avkortingsfaktorene av samordningsfradraget som framgår av nr. 2, også gjelder. Det framgår av *andre punktum* at dersom utbetalingsgraden for uførepensjonen er lavere enn uføregraden, er det utbetalingsgraden som inngår i beregningen. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.2.4.

Til § 24

§ 24 gjelder supplerende bestemmelser om samordning av tjenestepensjon og personskadetrygd med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19. Bestemmelsen i *nr. 2 tredje punktum* endres for å ta høyde for endringene i reglene om etterlatteytelser i folketrygdloven. Endringen innebærer en tilføyelse om at de aktuelle bestemmelsene det vises til er bestemmelser slik de lød før 1. januar 2024. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.5.3.

Til ny § 24 d

Paragrafen er ny og gjelder samordningsberegningen mot delene av folketrygdytelsen som ikke reguleres årlig. Det er gjenlevenderettigheter i uføretrygd og alderspensjon i folketrygden dette gjelder. Paragrafen supplerer lovens øvrige bestemmelser når det ytes brutto tjenestepensjon som samordnes med alderspensjon eller uføretrygd til en gjenlevende ektefelle i folketrygden. Det framgår av paragrafen at dersom deler av folketrygdytelsen ikke blir regulert årlig med virkning fra 1. mai, skal likevel samordningsfradraget for denne delen av folketrygdytelsen bli regulert. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.4.4.

Til endringene i lov om yrkesskadetrygd

Til § 12

Endringen i *nr. 3 femte ledd* innebærer en tilføyelse om at bestemmelsen det vises til i folketrygdloven § 16-7, er bestemmelsen slik den lød før 1. januar 2024. Det presiseres at bestemmelsen det vises til gjelder tidligere familiepleiere. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Til § 19

I dag vises det i *nr. 1 andre ledd tredje punktum* til at samordningsloven § 24 gjelder tilsvarende. Bestemmelsen utvides til å også vise til samordningsloven § 24 d. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Endringen i *nr. 1 fjerde ledd* innebærer en tilføyelse om at bestemmelsen det vises til i folketrygdloven § 16-7, er bestemmelsen slik den lød før 1. januar 2024. Det presiseres at bestemmelsen det vises til gjelder tidligere familiepleiere. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 5.

Til endringene i lov om pensjonsordning for sykepleiere

Til § 15

Paragrafen utvides med et nytt første ledd *fjerde punktum*. Det fastslås at arbeidsavklaringspenger og omstillingsstønad fra folketrygden ikke inngår i inntektsprøvingen av uførepensjonen. Det samme gjelder overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 15 og kapittel 17 A når uførepensjonen fra tjenestepensjonsordningen er en nettoppensjon, jf. nytt *femte punktum*. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 3.2.4

Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover
(tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

Til § 20

Endringen i *første ledd bokstav b andre ledd første punktum* er en språklig oppdatering. Det framgår av bestemmelsen at inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, skal legges til grunn i beregningen av pensjonen fra tjenestepensjonsordningen. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 4.

Til endringen i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse

§ 3 første ledd bokstav e gir regler om at avtalefestet pensjon ikke skal kunne kombineres med visse andre ytelser. Endringen i *første punktum* innebærer at også overgangsstønad og omstillingsstønad fra folketrygden omfattes av ordlyden slik at disse ytelsene ikke kan ytes samtidig med avtalefestet pensjon etter loven. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 6.

Til ikrafttredelsesbestemmelsen

I lovens del IX gis det bestemmelser om at loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer og at Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid. Det tas sikte på at endringene trer i kraft samtidig som endringene i reglene om etterlatteytelser i folketrygdloven trer i kraft. Det vises til departementets generelle merknader i punkt 2.5.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover (tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:
For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 18 nr. 1 sjette ledd skal lyde:
Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for *ventetillegg og sært tillegg* fra folketrygden, herunder også sært tillegg til overgangsstønad eller pensjon *til tidligere familiepleier* etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:
For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 23 nr. 1 sjette ledd skal lyde:
Bestemmelsene i de foregående leddene gjelder tilsvarende for *ventetillegg og sært tillegg* fra folketrygden, herunder også sært tillegg til overgangsstønad eller pensjon *til tidligere familiepleier* etter folketrygdloven § 16-7 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

III

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 29 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:
Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 28 første ledd.

§ 36 første ledd andre og tredje punktum skal lyde:
Ytelser fra folketrygden som er nevnt i folketrygdloven § 17 A-6 fjerde ledd, er likestilt med arbeidsinntekt. Ved fastsetting av forventet inntekt legges det vekt på arbeidsmulighetene på hjemstedet og omstendigheter som framgår av folketrygdloven § 17 A-6.

§ 36 tredje ledd skal lyde:
Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

IV

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:
Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 11 første ledd.

§ 19 første ledd andre og tredje punktum skal lyde:
Ytelser fra folketrygden som er nevnt i folketrygdloven § 17 A-6 fjerde ledd, er likestilt med arbeidsinntekt. Ved fastsetting av forventet inntekt legges det vekt på arbeidsmulighetene på hjemstedet og omstendigheter som framgår av folketrygdloven § 17 A-6.

§ 19 tredje ledd skal lyde:
Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

V

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 22 nr. 3 første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning med pensjon eller overgangsstønad *til tidligere familiepleier* etter folketrygdloven § 16-7 *slik paragrafen lød før 1. januar 2024*, og overgangsstønad etter folketrygdloven § 15-7.

§ 22 nye nr. 4 og 5 skal lyde:

4. Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning av alderspensjon fra tjenestepensjonsordning før fylte 67 år med omstillingsstønad fra folketrygden. Oppsatt brutto alderspensjon for dem som er født etter 1962, skal ikke samordnes med gjenlevendeytelse eller omstillingsstønad fra folketrygden.
5. Bestemmelsene i nr. 2 gjelder tilsvarende for samordning av uførepensjon etter § 3 tredje ledd første og tredje punktum med omstillingsstønad fra folketrygden. Dersom utbetalingsgraden for uførepensjonen er lavere enn uføregraden, er det utbetalingsgraden som inngår i beregningen.

§ 24 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

Dersom det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år, samordnes enke- og enkemannspensjonen med den *pensjonen* eller *overgangsstønaden* etter folketrygdloven kapittel 17 *slik det lød før 1. januar 2024*, som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon.

Ny § 24 d skal lyde:

§ 24 d *Samordning når deler av folketrygdytelsen ikke reguleres årlig*

Når det ytes brutto tjenestepensjon som samordnes med alderspensjon eller uføretrygd fra folketrygden til en gjenlevende ektefelle, og deler av folketrygdytelsen ikke blir regulert årlig med virkning fra 1. mai, skal likevel samordningsfradraget for denne delen av folketrygdytelsen reguleres.

VI

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-trygd gjøres følgende endringer:

§ 12 nr. 3 femte ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående *leddene* gjelder tilsvarende for ventetillegg og sært tillegg fra folketrygden, herunder også sært tillegg til overgangsstønad eller pensjon *til tidligere familiepleier* etter folketrygdloven § 16-7 *slik paragrafen lød før 1. januar 2024*.

§ 19 nr. 1 andre ledd tredje punktum skal lyde:

For øvrig gjelder samordningsloven § 24 og § 24 d.

§ 19 nr. 1 fjerde ledd skal lyde:

Bestemmelsene i de foregående *leddene* gjelder tilsvarende for ventetillegg og sært tillegg fra folketrygden, herunder også sært tillegg *til pensjon til tidligere familiepleier* etter folketrygdloven § 16-7 *slik paragrafen lød før 1. januar 2024*.

VII

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:

Pensjonen reduseres ikke for arbeidsavklaringspenger eller omstillingsstønad fra folketrygden. Det samme gjelder for overgangsstønad fra folketrygden når pensjonen beregnes etter § 13 første ledd.

§ 20 første ledd bokstav b andre ledd første punktum skal lyde:

Inntekten som er lagt til grunn i folketrygden, legges også til grunn etter paragrafen her.

VIII

I lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse skal § 3 første ledd bokstav e første punktum lyde:

Det ytes ikke avtalefestet pensjon etter loven her for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller pensjon, *overgangsstønad eller omstillingsstønad* til gjenlevende ektefelle fra folketrygden.

Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og enkelte andre lover
(tilpasninger til ny omstillingsstønad fra folketrygden)

IX

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

